Koululainen

N:o 10 (5) 1966

Joulun lapsi

"Ja yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat: Kunnia Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joita kohtaan hänellä on hyvä tahto." (Luuk. 2. 13-14.)

Ylläoleva on osa kertomuksesta ensimmäisestä jouluyöstä. Köyhät paimenet saivat ensimmäisenä työssä ollessaan kuulla joulun ilosanoman ja nähdä ihanan enkelkuoron Jumalaa ylistämässä. Edellinen päivä ja alkanut yö olivat todennäköisesti olleet paimenille aivan tavallisia arkipäiviä. Suuri ihme, valtava tapahtuma, käsittämätön asia kohtasi paimenet öisellä kedolla.

Enkelit julistivat Jumalan määrätöntä kunniaa sekä Hänen hyvää tahtoaan maan pieniä ihmisiä kohtaan. Herramme mittaamaton armo, Hänen rajaton rakkautensa ja käsittämätön hyvyytensä tulevat esille selvimmin juuri siinä, että Kaikkeuden Valtias on antanut ainoan Poikansa syntyä meidän maailmaamme, nostamaan, auttamaan ja pelastamaan jokaista meitä.

Pieni Jeesus-lapsi haluaa juuri tänä jouluna saapua luoksesi. Hän, Joulun Lapsi, Kuningas ja Herra haluaa löytää sinut hiljentyneenä ja nöyränä kaikkine vikoinesi, heikkouksinesi ja virheinesi. Jeesuslapsi haluaa nyt sinun kääntävän ajatuksesi pois joulun kiireistä; jättävän pois kaiken, mikä sinua on painamassa; ja Jeesus haluaa, että sinä avaat Hänelle sydämesi oven.

Rauha, ilo ja turvallisuus ei koskaan enää voi olla sinusta kaukana, jos otat luoksesi Seimen Lapsen. Rukoile apua Häneltä ja saat kokea, että Hän ei hylkää sinua. Kukaan meistä ei voi tietää, mikä on meille itsekullekin hyväksi tässä elämässämme; mutta jos jätämme tiemme, suunnitelmamme ja aikomuksemme Herran haltuun, ei mikään koskaan voi meitä vahingoittaa.

Tänä jouluna avaa sydämesi Joulun Herralle ja anna Hänen aina ohjata tietäsi!

"Mutta enkeli sanoi heille: "Älkää peljätkö; sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle; teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa." (Luuk. 2. 10-11.)

JOULU ON PORRASPUULLA

Kuuntele! Tiukuja
voit jo kuulla.
Joulu on porraspuulla.

Katsele! Kirkas
tähti hohtaa.
Seimelle sinut johtaa.

Sytytä kynttilä!
Hiljene tovi.
Avaa joululle ovi!

Ester Ahokainen

RISTON RETKET MUSEOMAAHAN

30. osa

VASARAKIRVESKULTTUURI

Kaksi vasarakirvestä. Ne ovat erittäin taidokkaasti ja kauniisti valmistettuja. Kansallismuseon valokuva.

Risto ja haltia olivat saapuneet Museomaahan. He ohittivat ikivanhat jääkauden jälkeen syntyneet esineet, "maailman vanhin verkko" jäi taakse, samoin kampakeraamisen ajan työkalut, pyyntivälineet, kauppatavarat, saviastiat ja muut löydöt. Kivikaudenhaltia ohjasi toverinsa aivan uudenlaisten esineitten luokse.

— Kas tässä sinulle, Risto, aivan uusi tuttavuus: vasarakirveskulttuuri esitteli haltia.

— Vasarakirveskulttuuri? Se ei sano minulle mitään virkkoi Risto hämillään.

— Pieni muistin palautus lienee paikallaan, arveli haltia. — Kun jääkausi noin yhdeksäntuhatta vuotta sitten päättyi Suomessa, siirtyivät ensimmäiset ihmiset peuralaumojen jäljessä maahamme. Alussa metsissä asuvat alkeelliset riistanpyytäjät valmistivat pyyntivälineensä ja työkalunsa kivestä, luusta ja puusta. Vuosikymmenien, -satojen ja -tuhansien aikana he oppivat yhä enenevässä määrin käyttämään luonnosta saatavia tarveaineita hyödykseen. Noin neljätuhatta vuotta myöhemmin eli noin viisituhatta vuotta sitten saviastioitten valmistustaito tuli idästä päin Suomeen. Silloin alkoi niinsanottu kampakeraaminen aika, joka on saanut nimensä saviastioiden koristelun mukaan. Kampakeraamisesta ajasta tiedätkin jo aika paljon. Olemmehan pitkään tutustuneet sen ajan esineisiin. Noin tuhat vuotta myöhemmin maamme lounaisosiin alkoi etelästä, meren yli saapua uutta kansaa, joka toi tullessaan vasarakirveskulttuurin.

— Mutta mitä vasarakirveskulttuuri oikein tarkoittaa? tiukkasi Risto.

— Kaukana Keski-Euroopassa olivat ihmiset jo silloin oppineet tuntemaan metallin. He valoivat kuparista kirveitä. Vasarakirveskansalaiset tunsivat heidän kuparista valetut aseensa ja valmistivat kivestä samanmuotoisia. Vasarakirveskansa alkoi liikehtiä. Osa kulki pohjoista kohti ja toi etelästä mukanaan uudenlaisen kuparikirveitä jäljittelevän asemuodon. Sitäpaitsi he tunsivat myöskin alkeellisen maanviljelyksen ja karjanhoidon. He valmistivat myöskin erilaisia saviastioita kuin kampakeraamikot.

— Opettivatko he Suomen väestölle maanviljelystäkin? ihmetteli Risto.

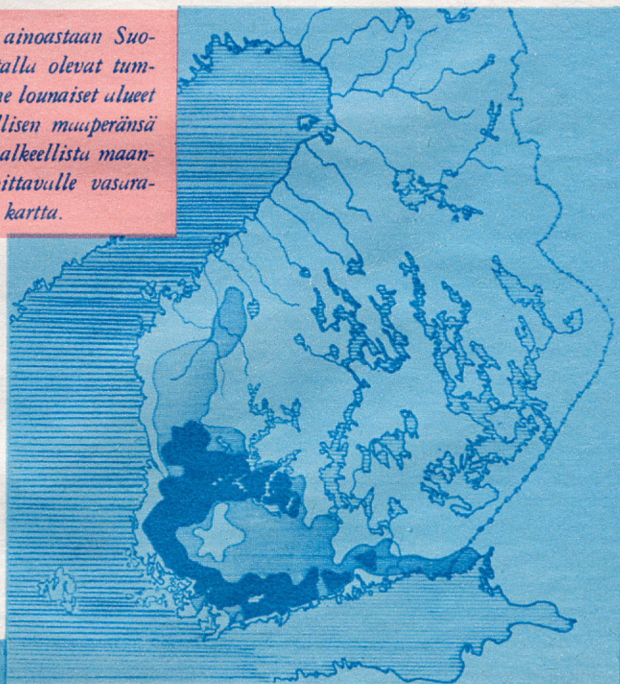
— Maltahan, meidän on tutustuttava vasakirveisiin lähemmin, sanoi Kivikaudenhaltia. — He kertovat sinulle omasta ajastaan. Tällä kerralla riittänee kun tiedät, että Suomeen, jossa asui kampakeraamista metsästyksellä ja kalastuksella elävää kansaa, alkoi noin neljätuhatta vuotta sitten tunkeutua sotaisaa kansaa, joka oli paljon kehittyneempää kuin maassamme siihen asti asunut väestö oli.

— No niin, haltia, kai minun on tyydyttävä näin kuivakiskoiseen vierailuun, mutta ensi kerralla haluan puhua vasarakirveiden kanssa, sanoi Risto.

— Sopii erinomaisesti, myöntyi Kivikaudenhaltia.

Kaija Levonen

Vasarakirveskulttuuri levisi ainoastaan Suomen lounaisosiin niinkuin kartalla olevat tummat alueet osoittavat. Maamme lounaiset alueet olivat ilmastonsa ja hedelmällisen maaperänsä vuoksi soveliaita asuma-alueita alkeellista maanviljelyä ja karjanhoitoa harjoittavalle vasarakirveskansalle. Kansallismuseon kartta.

MAAILMAN SEITSEMÄN IHMETTÄ I

KHEOPSIN PYRAMIDI

Petterillä oli tapa myöhästyä koulusta. Kun hän kerran saapui ajoissa, sanoi opettaja sitä "maailman kahdeksanneksi ihmeeksi". Mistä tämä sanonta johtuu?

Ennen muinoin — monta tuhatta vuotta sitten, oli maailmassa vain seitsemän ihmettä. Seitsemän oli pyhä ja arvossapidetty luku ja siksi rajoituttiinkin tähän määrään, vaikka kyllä muinaisaikanakin ihmeitä oli enemmän kuin seitsemän. Kun näitten seitsemän "alkuperäisen" ihmeen lisäksi luotiin jotain uutta ja suurta ja mullistavaa, alettiin sanoa, että se on maailman kahdeksas ihme. Nykymaailma on "kahdeksansia ihmeitä" täynnä — ilman Petteriäkin.

Muinaisajan seitsemän ihmettä olivat kaikki veistos- tai rakennusluomuksia. KOULULAINEN tutustuttaa sinut nyt alkavassa sarjassa kaikkiin muinaisajan seitsemään ihmeeseen. Aloitamme siitä ainoasta noista seitsemästä ihmeestä, joka vieläkin on olemassa.

Faarao Kheops rakensi ikuisen hautamuistomerkin itselleen.

Sinäkin tunnet pyramidit. Niistä on puhuttu uskonnontunneilla ja niistä tulet kuulemaan (tai olet jo kuullut) maantiedon yhteydessä. Nykyisin tunnetaan noin kahdeksankymmentä pyramidia, mutta tiedemiehet olettavat, että monta muuta on vielä hiekan peitossa. Kolme mahtavinta pyramidia kohoaa Kairon edustalla. Suurin ja kuuluisin pyramideista on se, jonka kuningas (= faarao) Kheops rakensi noin viisituhatta vuotta sitten.

Kheopsin pyramidi on ensimmäinen maailman seitsemästä ihmeestä. Se on ainoa noista seitsemästä ihmeestä, joka yhä uhmaa aikaa; syyttä ei arabialainen sananlasku sano: "Aika uhmaa kaikkea, mutta pyramidit aikaa."

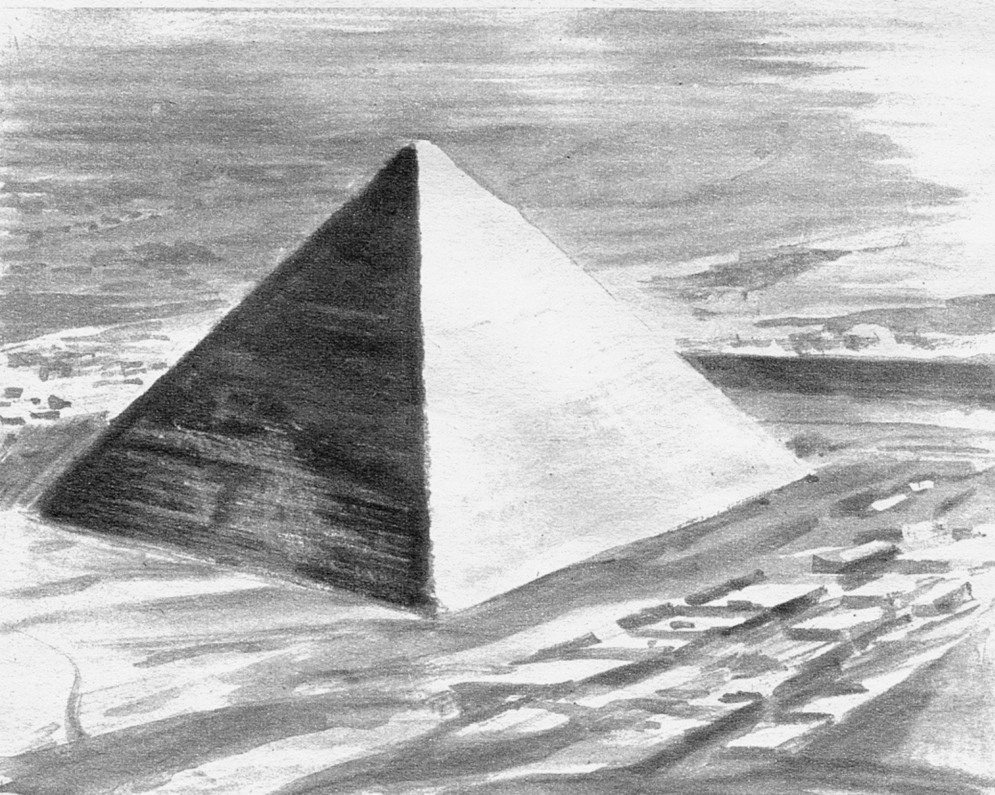
Tuskin olet Egyptissä käynyt (muistat kai, että Egyptiä nykyään kutsutaan myös Yhdistyneeksi Arabitasavallaksi) etkä siten saa oikeata kuvaa muinaisten faaraoiden jättiläisrakennuksista vaikka kuinka valokuvia katsoisit. Mutta jos ajattelet, että Kheopsin pyramidi sisältää niin paljon kiveä, että se riittäisi koko Suomen kiertäväksi kaksi metriä korkeaksi ja puoli metriä paksuksi muuriksi, niin alat jo saada oikean kuvan sen mahtavuudesta. Pyramidin kiertääkseen saa kävellä lähes kilometrin matkan!

Herodotos, kreikkalainen historioitsija, joka n. 2400 vuotta sitten kävi Faaraoiden maassa kertoo, että 100 000 miestä rakensi Kheopsin pyramidia 20 vuotta. Nykyajan tekniikka ehkä suoriutuisi tästä urakasta joutuisammin, mutta kalliiksi se tulisi; eräät amerikkalaiset arkkitehdit ovat laskeneet, että Kheopsin pyramidin pystyttäminen tänään tulisi maksamaan vähintään 700 miljoonaa markkaa — huimaava summa! Mutta silloin kun mahtava faarao Kheops hautamuistomerkkinsä rakensi, ei kysytty paljonko se maksaa. Palatkaamme ajassa runsaat neljä ja puolituhatta vuotta taaksepäin:

Pyramidi kasvaa. Se kasvaa hitaasti, mutta varmasti. Kukaan ei laske paljonko jokainen sentti maksaa. Faarao on antanut käskyn: sitä on toteltava. Orjien työn ja ponnistelujen säestämänä pyramidi kasvaa. Joka kerran kun Niili tulvii ja vyöryttää liejua rannoille, taukoavat työt pelloilla. Silloin tulevat kuninkaan päällysmiehet ja hoputtavat kokoon orjatyövoiman pyramidia rakentamaan. Pyramidi on faaraon hautamuistomerkki ja sillä on mahtava nimikin: Ekhet Khufu, Kheopsin taivaanranta.

Pyramidi kasvaa. 2 300 000 kivilohkaretta raahataan paikalle. Pyramidin pohjan kukin sivu on runsaat 230 metriä. Huippu kohoaa ja lopulta se on 147 metriä korkea. (Myöhempien aikojen maanjäristykset ovat vähentäneet korkeutta noin 12 metriä.) Pyramidin muurit, jotka ovat louhitut Niilin kummankin puolen kallioista ja kalkkikivikerroksista, käsittävät 2 521 000 kuutiometriä, jotka on kasattu päällekkäin lähes 54 300 neliömetrin laajuiselle pinnalle.

Kun tänä päivänä käyt katsomassa muinaisten faaraoiden hautamuistomerkkejä, ajat sinne mukavimmin raitiovaunulla, joka vie sinut Kairon keskustasta aivan lähelle pyramidikenttää. Orjien voihke on vaiennut, ruoskansiima ei enää vingahtele. Sen sijaan kirkuvat tulkit ja oppaat. Mutta Kheopsin pyramidi seisoo

siinä mahtavana ja aikaa uhmailevana. Faarao Kheops on jättänyt jälkeensä suunnattoman työn. Eikä hän suinkaan ollut ainoa pyramideja rakentava kuningas. Jos kiipeää Kheopsin pyramidin huipulle ja katsoo etelään päin (aivan Kheopsin pyramidin vieressä on kaksi muuta pyramidia, Khefrenin ja Mykerinoksen), näkee kaukaisuudessa uuden ryhmän jättimäisiä kuninkaallisia hautamuistomerkkejä, Abukirin, Sakkaran ja Dahshurin pyramidit.

Miksi Egyptin mahtavat faaraot rakensivat pyramideja? Kertoakseen jälkimaailmalle itsestään? Ei. Mahtaillakseen omille aikalaisilleen? Ei. Halusivatko he luoda pysyviä rakennustaiteellisia luomuksia? Ei.

Pyramidien rakentamisen tarkoituksen voimme käsittää vain ajattelemalla egyptiläisten erikoislaatuisia uskonnollisia käsityksiä. Meidän on muistettava, että vanhat **egyptiläiset uskoivat ihmisen elämän jatkuvan kuoleman jälkeen keskeytymättä** edelleen iäisiin aikoihin; että haudantakainen maa on sellainen maa, joka on tämän nykyisen maan ja nykyisen taivaan alapuolella ja toisella puolella, jossa vainajat asuvat, mikäli he — ja **tämä on tärkeintä! — täyttävät oikeat** olemassaolon edellytykset. Ennen kaikkea oli tärkeätä, että ruumis säilytetään visusti ja että se huolellisesti suojeltiin kaikelta vahingolta. Juuri tämä käsitys johti niin ruumiiden palsamointiin kuin linnoitusmaiseen hautarakennustyyliinkin.

Seuraavan kerran saat tutustua maailman seitsemästä ihmeestä toiseen, Babylonin riippuviin puutarhoihin.

UNION-PURKISSA EI OLLUT MAITOA, MATOJA EIKÄ ATOMEJA VAAN IHAN OIKEA UNION-ONKI

50 arvasi oikein Union-kilvassa

Unionin jännittävä arvauskilpailu, joka julkaistiin myös meidän kevätnumerossamme, on nyt ratkaistu. Purkissa oli onki, siis siima, koho, paino ja koukku. Ja kohossa komea Union-merkki. Sadoista vastauksista löytyi 50 oikeata ja niiden lähettäjät saavat kivat palkinnot. Muut voivat lohdutuksekseen lukea seuraavasta, mitä kaikkea purkissa olisi koululaisten mielestä olla — atomeista maitoon ja matoihin saakka.

Ylivoimaisesti eniten on purkissa arveltu säilytettävän Union-öljyä, -bensiiniä tai Unionmerkkiä. Merkkihän sieltä kohon tikusta kyllä löytyikin, mutta minkäänlaisesta öljystä ei tuntunut hajuakaan. Pelkkä merkki ei kuitenkaan riittänyt vastaukseksi, koska purkissa oli kokonainen onki. — Öljykantaan kallistuen on 9-vuotias Raimo purkista päätellyt, että sen sisällä on kertakaikkiaan vaseliinia.

Ilmoituksessa taustalla näkyvästä Union-Atomi -bensiinimittarista ovat monet arvelleet purkkiin vangitun atomeja. Jotkut ovat vastanneet, että siellä on Union Atomia, eräiden mielestä atoomeja tai atomia ja 8-vuotiaan Jukan tarkka silmä on nähnyt purkissa vain yhden atomin.

Atomi-sanan kirjaimilla ovat varmaan leikkineet ne, joiden mukaan Union-purkkiin on säilötty maitoa. Tarpeellinen ja tärkeä nestehän se maitokin on, mutta ei oikein Unionin alaa. Maitoa lähellä on jäätelö, jota eräs 12-vuotias Anneli on purkkiin pistänyt. Tähän päätelmään hän on tullut ilmoituksen alalaidassa olevasta iskulauseesta: "Union on poikaa." Poikaahan se jäätelökin on kesäkuumalla.

Nesteissä on pysytellyt myös 11-vuotias Jouni, joka arvelee, että purkissa hölskyy yksinkertaisesti vettä!

Union-pojan huudahduksesta "jopa tärppäsi" ovat monet päässeet siihen erheelliseen, mutta jo aika lähelle osuvaan päätelmään, että purkissa olisi matoja. 8-vuotiaan Jounin mielestä tarkemmin sanoen kastematoja. Ja vastauksen han sanoo saaneensa soittamalla Union-asemalle! — Aika lähelle osui se koululainen, joka uskoi purkissa olevan kalan.

13-vuotias Kaija-tyttö näkisi mielellään, että Union-purkissa olisi rahaa ja että purkki itse kävisi säästölippaasta. Kysymykseen "mistä löysit vastauksen" hän vastaa: — Ajattelin vaan.

9-vuotiaan Erkin mielestä purkkiin on ahdettu "pipot ja räpsä", koskapa tekstissä kerran sanotaan, että "jopa tärppäsi". Jotkut ovat kätkeneet purkkiin avaimia tai avaimenrenkaita, joidenkin mielestä siellä on suojalasit ja muutamat ovat vanginneet pikkupurkkiin melkoisen kookkaan kissaeläimen.

Monenkirjavaa on siis se tavara, jota Union-purkin on arveltu kätkevän. Sopiihan tuohon joukkoon kaikkea mahdollista aina maidosta ja madoista atomeihin saakka. Ja mahtuihan joukkoon 50 oikeata onki-vastausta. Koska kaikille oikein vastanneille on jo lähetetty mukavat Union-paketit, emme enää tässä mainitse heidän nimiään. Parhaat onnittelumme! Ja muille kilpailuun osallistuneille haluamme muistuttaa, että tärkeintä ei ole voitto vaan reilu arvaus! — Ja kaikkien on mukava tästä lähtien muistaa, että Union-asemalta löytyy monenlaista jännittävää myös kouluikäisille.

UUSIA KIRJOJA

Mukavasti joulumarkkinoille on vielä ehtinyt kaksi **Nuorten Toivekirjaston** teosta: **Sid Fleischmanin** kirjoittama HAAMU KESKIPÄIVÄN AURINGOSSA sekä **Aarno Kellbergin** historiallinen kirja KOLJONVIRRAN SISSIT. Molemmat teokset ovat jännittäviä ja varmaan monen pojan toivomuslistalla näin ennen joulua. W.S.O.Y.

Lasten Toivekirjasto-sarjassa on ilmestynyt **Hans-Eric Hellbergin** kirja, nimeltä ONNENLAKKI. Paljon erikoisia tapauksia alkaa sattua, kun Tommi on löytänyt onnenlakin! W.S.O.Y.

Hans Petersonin kertomuksessa UUSI KOTISI, PETTERI joutuu pieni poika kokemaan kodin hajoamisen ja uuden löytymisen. Lisäksi poika saa uusia ystäviä sekä tutustuu eläinten maailmaan. W.S.O.Y.

Kaija Pakkanen on kirjoittanut viehättävän satukertomuksen nimeltä KAPTEENI MIKKO, OHOI! W.S.O.Y.

Hans Malmbergin ja **Gunnel Linden** IKIMETSÄSSÄ sisältää paitsi suuria, selviä ja upeita värivalokuvia, herttaisen kertomuksen, sadun Petterin, Metten ja Pirpanan seikkailuista. W.S.O.Y.

Emily Nevillen teos KOTINI ON MANHATTAN on kirja, joka on jo ehtinyt tuoda tekijälleen tunnetun Newbery-mitalin. Teos kuuluu suosittuun **Nuorten Toivekirjasto**-sarjaan. W.S.O.Y.

Nykynuorten ongelmia käsittelee Juventus-sarjaan kuuluva, **Hertta Tiitan** teos: BÄNDI. W.S.O.Y.

Mielenkiintoista luettavaa tarjoaa **Rauha S. Virtasen** kirjoittama teos TULETKO SISAREKSENI. W.S.O.Y.

Vihreään kirjastoon kuuluu **Ilona Meretojan** kirjoittama historiallinen nuorten kirja, nimeltä SATEENKAAREN TYTTÖ. W.S.O.Y.

17-vuotiaasta Birgitasta ja hänen elämysrikkaasta kesästään Tukholman saaristossa kertoo **Ann Mari Falkin** nuorisokirja: BIRGITTA RAKASTUU. **Karisto.**

Anni Polvan Tiina-sarjassa on ilmestynyt uusi teos Tiinan ystäville nimeltä TIINA SAA EHDOT. **Karisto.**

Saksalainen lastenkirja: KILIPUKKI JULIUS, on tunnetun **Ursula Wölfelin** kirjoittama, kirjailijattaren, joka jo aikaisemmin on kotimaassaan saanut tunnustusta lastenkirjoistaan. **Karisto.**

Teksti Hellin Tynell
Kuvat Heljä Lassila

MISTÄ ON PIENET TONTUT TEHTY?

MISTÄ ON PIENET
TONTUT TEHTY?
HYMYSTÄ,
ILOSTA,
KILTTEYDESTÄ.

SANOHAN VIELÄ
MISTÄ ON TEHTY?
LAULUSTA,
NAURUSTA,
KUISKAUKSESTA.

VIELÄKÖ TIEDÄT
MISTÄ ON TEHTY?
JOULUN
SADUSTA
SALAISESTA.

AVARUUS-ARTSI

Avaruus-Artsi on viime aikoina tehnyt hurjia matkasuunnitelmia. Hän aikoo matkustaa kuuhun. Sitä varten on avaruudessa jo valmiina avaruusasema. Ensi vuoden alusta saat seurata Artsin matkaa kuuhun, ja mikäpä estää sinua tulemasta mukaan. Onhan sinulla varmasti yhtä tehokas mielikuvitusraketti kuin Artsillakin.

************************************** *********** *******

Rulla

Rulla oli hajamielinen ja huolimaton. Mutta Rullalla oli hyvä ja kultainen sydän. Rulla kutoi isälle kaulaliinan, kutoi ja purki, purki ja kutoi. Kaulaliina valmistui. Rulla virkkasi äidille monta iloista pannulappua. Sitten hän kääri lahjat samanlaiseen paperiin, liimasi käänteet ja sitoi kauniilla nauhalla kiinni.

Mutta kumpi oli isän ja kumpi äidin paketti? Rulla tuumi ja tuumi. Kukapa olisi hennonnut enää aukaista niin sievästi tehtyjä paketteja. Lopulta Rulla kirjoitti toiseen Äidille tai Isälle, ja toiseen Isälle tai Äidille.

LEIKITÄÄN

Piirtäkää paperille tai piirustustauluun tontun mökki. Jokainen leikkiin osallistuva saa silmät peitettyinä yrittää piirtää tontun mökkiin oven. Joka piirtää oven lähinnä oikeaan paikkaan, saa tontulta palkinnon.

Isoäitikin oli ostoksilla. Hän huomasi Aapelin.
— Mikä herttainen tonttu! Tuon minä ostan.
Kyllä lastenlapsilleni tulee nyt hauska joulu.
Aapeli työnnettiin isoäidin kassiin ja sai matkustaa raitiovaunussa isoäidin kotiin.
Kaikki lastenlapset tulivat jouluiltana isoäidin luo. Ja sinäkin osaat kertoa, kuinka pikku Aapeli leikki heidän kanssaan.

VALINTA-TONTTU

Ihan pikkuruisen tontun ei pitäisi lähteä yksin Helsinkiin, ei ainakaan ennen joulua. Mutta Aapeli lähti. Aapeli oli hyvin pieni tonttu.

Aapeli vilisti ensimmäiseksi suuren suureen valintamyymälään.
Hyvät ihmiset, kuinka siellä oli tavaraa!
Siellä oli totisesti aivan kaikkea, mitä osaat ajatella tai mitä tarvitset.
Pikku Aapelia tyrkittiin ja tönittiin.
Kukapa niin pientä oliota osasi väistää joulumylläkässä.

Aapeli vilisti osastolta toisella ja oli lopulta aivan uuvuksissa. Aapeli seisoi onneksi leluosastolla. Hän kiipesi ensimmäiselle hyllylle ja nukahti pienen, pehmoisen panda-karhun viereen.

OLLI JA ANTTI JUTTELEVAT

Olli oli mietteissään ja sanoi sitten:
— Se on REPRODUKTIO.
— Että mikä on mikä?
ihmetteli Antti.
— REPRODUKTIO.
— Onko se joku uusi kone?
Olli nauroi: — Kyllä sinä Antti opit vielä sitä konetta käyttämään — — koulussa nimittäin.
— Onko se sähkökone?
Olli nauroi, että oli tikahtua:
— Hyvä, Antti, hyvä! Sinäpä sen sanoit... sähköaivot, joo! No, älä hermostu!
Nyt minä selitän sen ihan tosissani.
Koulussa opettaja lukee jonkun jutun, ja sitten me kirjoitamme sen muistista.
Se on REPRODUKTIO.
— Miten se voi olla rep... rep... mikä se on?
Olen saanut tietää, että se on REPRODUKTIO.
Eikös olekin jännä sana? Kyllä sinunkin kannattaa opetella se. Ajatteles, jos joku kaveri esimerkiksi rähjää, niin huutaa sille RREPRODUKTIO!
Usko, se menee ihan hiljaiseksi.
— Voi mennä, mutta kyllä siinä itseltäkin voi mennä kieli solmuun tai pudota kokonaan...
Rep, rep,... mikä se taas oli?

KOULULAISEN LAUSERISTIKKO

LAUSE-RISTIKKO

LAATINUT OLAVI RINNE

10/5 10/4 &a

N A AAN

(POIKA VETIMET HANKKII)

L=V S -V A

(UOMAA HAIS-TELLAAN)

TAA

M A A&A

	8		14		2		5		7		4		12
15		12		14		12		13		1		12	
	12		9		12		7		8		12		1
12		8		3		13		16		5		16	
	15		9		5		6		3		16		9
4		10		9		14		13		12		8	
	8		9		14		17		18		9		1
3		4		14		5		15		13		8	
	10		13		15		8		12		13		1
12		9		4		7		12		5		3	
	15		2		16		8		15		9		13
9		3		3		10		13		9		9	
	12		13		13		2		13		10		13
13		13		17		13		1		13		13	

LAUSERISTIKKO

Tässä saat jännittävää puuhaa lauseristikon parissa. Jos tarkastelet ristikon reunassa olevia kuvia, voit muodostaa niistä pieniä lauseita tai sanapareja. Koeta sijoittaa lause kuvan viereen pystysuoralle tai kuvan alle vaakasuoralle riville. Jos olet keksinyt kuvalle oikean selityksen, onkin jo helppoa jatkaa. Ruudukossa näet numeroita. Jos ruudussa on esim. numero 8, tulee jokaiseen ruutuun, jossa on tämä numero, sama kirjain. Näin voit täydentää ruudukkoa edeltä käsin kirjaimilla, jos olet saanut yhden lauseen onnistumaan. Vihjeeksi sanomme, että niihin ruutuihin, joissa on numero 8, tulee s-kirjain. Ryhdypä puuhaan!

RATKAISU sivulla 15

AATTO-PUUHIA

Oli jouluaatto.

Sauna oli laitettu lämpiämään jo aamuhämärissä. Äiti valmisteli sitä kylpykuntoon.

Isä toimitteli kaupoissa myöhästyneitä lahjaostojaan.

Jukka ja Petteri olivat metsässä kuusta noutamassa.

Ulla sai yksin ollessaan tilaisuuden vilkaista vielä kerran lahjakääröänsä. Olivatko kaikki kunnossa? Olivat. Kirjopapereihin käärityt, siististi sidotut ja punaisella lakalla sinetöidyt lahjapaketit näyttivät huolitelluilta. Tuossa omatekoinen, lämmin villaliina äidille. Tässä kaupasta ostetut iltatossut isälle. Jukalle uusi, omalla nimellä somistettu lompakko. Petterille värikäs hiihtomyssy, sekin omaa tekoa.

Käytännöllisiä lahjoja. Ehkä joku sanoisi niitä arkisiksi, mutta tarpeellisia ne saajalleen olivat yhtä kaikki.

Niin. Kunnossa olivat lahjat. Mitähän tässä tekisi ajan kuluksi. Ulla hyräili laulua:

”Aamu vasta hämärtää.
Illalla on joulu.
Lahjoja ei äiti nää,
eikä kerro tyttö tää,
ennenkuin on joulu.”

Samassa Ulla hätkähti. Ovella seisoi pieni tonttu. Toden totta! Tonttu se oli.

Ullan niiatessa tervehdykseksi, heilautti tonttu punaista hiippaansa ja kysäsi:

— Siinäkö ovat kaikki lahjasi?

Hämmästyneenä silmäili Ulla kääröjä ja tokaisi:

— Siinä ovat.

— Etkö unohtanut mitään?

— Unohtanut — — mitä tarkoitat?

— Joulu on hyvän tahdon juhla.

— Tiedän sen. Hyvää tahtoa olen toki punonut ja virkannut näihin lahjoihini yllinkyllin.

— Entä — — muistitko pienimmät? tonttu kysyi.

Ulla vilkaisi ikkunaan. Talitintti siellä hyppeli levottomana ja kurkisteli ruudusta sisään.

Tosiaan. Lintulautakin on vielä ullakolla. Kas, kun pojatkaan eivät sitä muistaneet.

Ja kauralyhteet! Niitähän sidoimme syksyllä juuri joululyhteiksi linnuille.

— Kas, kas, kun muistitkin. Entä Turre ja Muru? Henki se on heikoissakin. Ilostuisivat suuresti pienestä lahjapakkauksesta.

— Olet oikeassa, tonttu. Ei ystäviänsä sovi jouluna unohtaa. Molemmille keksin kyllä mieluisen yllätyksen iltaan mennessä. Eikä sinun tarvitse muistuttaa Mansikista ja sen pikku vasusta. Tulevat kyllä saamaan kumpikin juhla-annoksensa.

— Hyvä on, sanoi tonttu ja katsoi kiinteästi tielle päin.

Ullakin vilkaisi ikkunaan.

Lumista tietä pitkin köpitteli kepin varassa Tiensuun torpan vanha Mari.

— Ajattelin vain, aloitti tonttu. Mutta Ulla keskeytti hänet touhukkaasti:

— Arvaan kyllä ajatuksesi. Mari-muoriakin pitäisi muistaa.

— Niinpä niin. Pistin hänen porraspieleensä pienen kuusen, mutta muuta ei minulla ollut antaa, tunnusti tonttu.

— Hyvä, että siitäkin muistutit. Jukka kyllä kiinnittää kuusen jalustaan. Minä vien muutaman kynttilän ja vähän koruja. Äiti pistää koriin joululämpimäistä. Pujahdan sitten illan hämärtyessä Mari-muorin mökkiin ”tonttuilemaan”.

Tonttuakin jo nauratti.

— Kyllä sinä, Ulla, olet oiva tyttö, kun vain kopistelen muistiasi. Näkemiin nyt! Hyvää joulua sinulle! Ja kiitos avustasi.

Samassa tonttu oli poissa. Ulla avasi ikkunan ja huusi:

— Kiitos kopistelusta, tonttu kulta! Se oli oikein terveellistä. Koetan muistaa ystävälliset neuvosi.

Saunatietä tuli äiti tupaan päin ja ihmetteli:

— Kenelle huutelet ikkunasta? Eihän täällä ketään näy.

Mutta Ulla lennätti kopan äidin käteen ja pyysi täyttämään sen joululämpimäisillä. Sitten hän pinkoi ullakolle noutamaan lintulautaa, sillä taivas punersi pakkasta, ja talitintti koputti jo kolmannen kerran ikkunaan.

Ester Ahokainen

METSIEN KUNINGAS

Rakkaalla lapsella on monta nimeä. Karhua kutsutaan vuoroin mesikämmeneksi, otsoksi, nalleksi, kontioksi jne. Karhu on pelottava ilmestys tullessaan vastaan korven kätköissä, mutta luonteeltaan se on rauhallinen ja hiipii mieluimmin tiehensä kohdatessaan ihmisen . . .

Ennen karhu liikkui koko maassamme, mutta nyt sen tapaa enää vain itärajan tuntumasta sekä Pohjois-Suomen saloilta ja tuntureilta. Vain harva meistä tulee koskaan näkemään karhun vapaana luonnossa, mutta voimmehan aina ihailla tätä helposti kesyyntyvää jättiläistä Korkeasaaressa, missä elätetään häkissa peräti seitsemää eri karhulajia. Tavallisen ruskean kontion lisäksi siellä on valkoinen jääkarhu, Alaskan karhu, syyriankarhu, ceylonilainen huulikarhu, sepelkarhu sekä malaijilainen karhu. Toinen asia on sitten se, että onko hauska katsella ahtaassa tilassa pakosta elävää vapautensa menettänyttä eläintä, joka hermostuneena vaeltelee edes takaisin pahanhajuisessa vankilassaan.

Mutta vapaana liikkuva karhu suuressa luonnossa on elämys. Suurena ja kömpelönnäköisenä se liikkuu kuono sammalmättäissä nuuskien; mättäissä piileksivät muurahaiset ja niihin rakentavat myös metsähiiret pesänsä, ja molemmat ovat karhun herkkuja. Mikään varsinainen lihansyöjä ei karhu ole, mutta on yksilöitä, jotka hakevat suurempaa riistaa: tappavat karjaa ja poroja, ja huonontavat samalla suhteettomassa määrässä karhun mainetta ihmisten tietoisuudessa. Tavallisen karhun ruokavalio on kasvisvoittoinen, mutta mielellään se syö myös hyönteisiä sekä pikkujyrsijöitä. Ihmiselle karhu tavallisesti on vaaraton ellei sitä ahdistele, mutta ahdisteltunakin karhu mieluummin väistää kuin hyökkää. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin pentuineen liikkuva naaraskarhu, joka saattaa hyökätä syyttäkin.

Hyökkäävä karhu iskee ensin käpälällään ja jo pelkkä tällainen lyönti saattaa tappaa. Sen jälkeen kun se on lyönyt, karhu puree.

Syksyllä karhu vetäytyy viettämään talvea nukkumalla. Se vainuaa tarkkaan, ettei kukaan saa sen pesästä vihiä, ja kömpii sen jälkeen suojaan. Jotkut vanhat urokset saattavat heittäytyä rauhallisesti matalaan kuoppaan, johon ne nukahtavat; vähitellen lumi sitten peittää ne ja näin muodostuneen lumisen kummun arvaa karhuksi vain siitä, että hengitysreiästä nousee pakkaspäivänä hengityshuurua ilmoille. Mutta tavallisesti karhu kuitenkin etsii itselleen enemmän suojatun talvehtimispaikan: se voi ryömiä kaatuneen puun alle, vanhaan muurahaispesään tai kalliokielekkeen alle. Naaraskarhu, joka odottaa pentuja, etsii mieluimmin onkalon tai kaivaa itselleen "kolon", jonka se sisustaa pehmikkeillä tulevaa perheenlisäystä silmälläpitäen.

Talviunen aikana karhun sydän lyö harvaan ja sen hengitys on hidasta. Koko kesän karhu on lihottanut itseään ja kasvattanut ihon alle paksun rasvakerroksen, ja tämän vararavinnon avulla se tulee toimeen talviunensa aikana. Naaraskarhu taas ajattelee tulevia pentujaan; syksyllä se kerää itselleen varastoja, jotka se peittää huolellisesti, jotta eivät muut metsän pedot pääsisi niillä herkuttelemaan.

Jopa toiselta puolen Atlanttia saapuu Suomeen karhunkaatajia, joille on myyty karhunkierros, s.o. talvehtivan karhunpesä. Nalle-rukalla ei ole paljoakaan mahdollisuuksia luodikoilla varustettuja metsästäjiä vastaan, jotka ensin herättävät sen ja sitten pakottavat ulos ja ampuvat sen pesän suulle! Enemmän "urheiluhengen mukaista" oli karhunkaato siihen aikaan, jolloin käytiin raivostuneen kontion kimppuun vain keihäs aseena. Tällainen peloton karhunkaataja oli aikoinaan esimerkiksi Ruotsi-Suomen kuningas Kaarle XII.

Karhu ei ole mikään seuraa rakastava eläin. Sillä on oma piirinsä, jonka sisäpuolella se haluaa olla rauhassa myös omilta sukulaisiltaan. Se merkitsee puut koko alueensa ympäri puremalla niistä kaarnanpalasia ja raapimalla niitä, ja näin toiset karhut tietävät, missä raja kulkee. Mutta samalla karhu ilmaisee myös olinpaikkansa karhunmetsästäjille, jotka talvisaikaan ovat etsimässä sen pesää.

Kuten sanottua on karhu rauhallinen eläin, joka mieluummin poistuu ihmisen tieltä, mutta joka pakkotilanteessa saattaa käyttää "yhdeksän miehen voimiaan" — ja silloin on leikki kaukana.

AROKANA

Kun kaukana Keski-Aasiassa vallitsee kuivuus, lähtee sieltä liikkeelle vaeltajain parvi. Arokanat muuttavat näet silloin Eurooppaan. Suomessakin näitä kaukaisia vieraita Aasian takamailta on joskus tavattu.

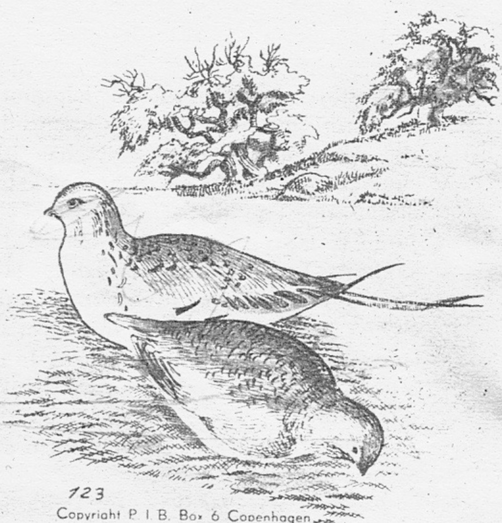
Eläinten maailmassa ovat vaellukset hyvinkin tavanmukaisia ilmiöitä. Eläimet lähtevät vaeltamaan monestakin syystä. Niinpä monet arojen eläjät lähtevät liikkeelle koska ne kärsivät suolan puutteesta ja voivat vaeltaa tuhansiakin kilometrejä löytääkseen tätä niiden elimistölle niin tärkeätä ainetta. Joskus eläinvaelluksiin on syynä ravinnon tai veden puute, toisinaan eläinlaumat liikkuvat meille ihmisille selittämättömistä syistä.

Vaelluksien aikana saattaa joku yksilö eksyä kauaskin lajinsa tavanmukaisilta alueilta, mutta harvinaisempaa on, että kokonaiset laumat tai parvet — joihin voi kuulua tuhansia eläimiä — joutuvat ympäristöön, missä niitä ei aikaisemmin ole tavattu. Vielä ihmeellisemmältä tämä tuntuu mikäli on kysymyksessä muuten "kotirakas" laji.

Kirgisialainen arokana elää tavallisissa oloissa Ural-vuorten takana. Siellä kuivan Aasian ehkä vähiten vieraanvaraisilla seuduilla se löytää ravintonsa suola-aroilta ja vuoristomaasta, missä vain harvat eläimet viihtyvät ja tulevat toimeen. Näillä seuduilla muuttuu hiekka kesällä polttavan kuumaksi ja tästä syystä arokanat kaivautuvat maahan ja peittävät itsensä eristävällä hiekkakerroksella. Tällä tavoin ne myös suojelevat muniaan polttavalta auringolta.

Arokanat elävät yhdessä pienissä parvissa. Ne eivät ole varsinaisia muuttolintuja, vaikka saattavatkin talvisin liikahdella. Mutta useasti on tapahtunut, että nämä linnut ovatkin äkkiä päättäneet jättää Uralin takaiset kotiseutunsa ja lähteneet pitkälle ja seikkaulurikkaalle vaellukselle. Vuosina 1859, 1863, 1888 ja 1908 arokanat liikkuivat rauhattomasti ja muuttivat suurissa parvissa läntiseen Eurooppaan. Vastaavia tietoja on saatu myös Kiinasta.

Luultavaa on, että joukkomuutto johtuu epätavallisen pitkistä kuivuuksista Keski-Aasiassa. Vesi on yksinkertaisesti haihtunut ja kasvillisuus kuollut. Mutta arokanat eivät suinkaan viihtyneet maanpakolaisuudessa; vain harvoissa paikoissa sen todettiin munineen. Onpa Suomeenkin eksynyt muutaman kerran arokanoja.

Sen nimi on arokana (jotkut sanovat sitä myös hietakanaksi), mutta itse asiassa sen lähimmät sukulaiset ovat kyyhkyslintuja, vaikka arokana muodoltaan ja elämäntavoiltaan muistuttaakin kanalintuja. Siivet ovat pitkät ja suipot, nilkat lyhyet ja höyhenpeitteiset. Väriltään arokana on harmaankellertävä ja ruskeatäpläinen. Se on noin 35 — 40 cm pitkä ja erittäin vikkelä lintu. Sanotaan että vain nopeimmat petolinnuista pystyvät iskemään siihen kyntensä lennosta.

HARRASTA SIISTEYTTÄ!

"Puhtaus on puoli leipää" sanotaan vanhassa suomalaisessa sananlaskussa. Esi-isämme pitivät puhtautta ja siisteyttä siis lähes leivän veroisena.

Kukaan meistä ei elä ilman leipää ja muuta ravintoa. Mutta ilman puhtautta ja siisteyttäkin elämämme olisi ikävää. Harrasta siis kaikissa toimissasi puhtautta!

Joka aamu ja ilta on pestävä kunnollisesti kädet ja kasvot. Myös kaula ja korvat sekä korvantaustat on puhdistettava, iltaisin myös jalat. Käsiä on pestävä päivälläkin aina, kun ne likaantuvat. Voimme saada käsiimme lian mukana taudin siemeniä. Jos pitelemme ruokaa likaisin käsin, kulkevat tautibakteerit elimistöömme ja voimme sairastua.

Kynteni leikataan aina, kun ne kasvavat liian pitkiksi. Pitkien kynsien alle kerääntyy helposti likaa, josta se helposti kulkeutuu suuhun ja elimistöön!

Saunassa ihminen vasta puhdistuu iholtaan kunnollisesti. Saunahan on meille suomalaisille oikea terveyden temppeli! Siellä me nautimme löylystä oikein vihdan kera, pesemme itsemme putipuhtaiksi ja virkistymme mieleltämmekin. Kylve siis saunassa vähintäin kerran viikossa!

Pyyhi jalat huolellisesti sekä kotona että koulussa, kun tulet sisälle. Pidä myös vaatteesi ja huoneesi puhtaana ja siistinä.

Muista: puhdas ja siisti ihminen, lapsikin, on ympäristölleen mieluinen. Likaista ja epäsiistiä kaikki karttavat!

Paavo Räisänen

JOULU-LORUILU

Kertoja: Joulumuori oli leiponut ja neulonut, hyörinyt ja pyörinyt joulun alla. Hän oli vilustunut. Nyt hän istui suureen villahuiviin kääriytyneenä keinutuolissaan. Tonttulapset Miisa ja Tiisa, Jouni ja Jaana, Napero ja Topakka, Napakka ja Tiisa viimeistelivät lahjoja ja tekivät somia kääröjä. Jouluaatto lähestyi, eivätkä Tonttulan lääkärin ihmetipat auttaneet Joulumuoria, eivät yhtään. Joulumuori joutuisi jäämään kotiin aatoksi, se oli selvä.

Joulu-ukko: Kuka jää muorin seuraksi aattoiltana?

Joulumuori: Menkää vain kaikki lahjoja jakamaan. Selviän minä yksinkin.

Tontut: Emme jätä sinua yksin.

Miisa: Vedetään pitkää tikkua.

Joulu-ukko: En hyväksy sellaista.

Kertoja: Kaikki alkoivat miettiä ja pohtia.

Joulu-ukko: Mitäpä tässä tuumailemaan. Vanha konsti on parempi kuin pussillinen uusia. Tulkaa piiriin, lapseni!

Kertoja: Miisa ja Tiina, Jouni ja Jaana, Napero ja Topakka, Napakka ja Tiisa asettuivat piiriin tuvan lattialle. Joulu-ukko meni piiriin yhdeksänneksi.

Joulu-ukko: Nyt leikki alkaa. Luen tässä muutaman lorun.

Kertoja: Joulu-ukko viipotti etusormellaan ensin itseään, sitten myötäpäivään jokaista vuoron perään.

Joulu-ukko: Tokka tuli tunturista,
porot pinkoi pohjoisesta,
Ivalosta Kivaloon,
Mallasta Sallaan,
Inarista Unariin.
Vaskinen kello putosi pois.

Kertoja: Topakka joutui ensimmäisenä pois piiristä, sillä viimeinen sana sattui hänen kohdalleen.

Topakka: Minäkö jään kotiin?

Joulu-ukko: Ehei. Leikki jatkuu niin kauan, että piirissä on vain yksi. Hän jää kotiin.

Tontut: Jatka, jatka, joulu-ukko!

Joulu-ukko: Tonttu jakoi lahjoja,
pieniä ja suuria.
Aamun tullen sanoi hän:
Nyt minä lähden pois.

Kertoja: Jouni juoksi piiristä.

Joulu-ukko: Tonttu Topakka,
tonttu Napakka,
tonttu Tiisa,
tonttu Miisa.
Kenen vuoro lähteä
piiristä pois?

Miisa: Minun.

Joulu-ukko: Kymmenen kissaa
kurkisti kodasta.
Pienin pujahti pois.

Kertoja: Tiina hyppeli Jaanan luokse. Joulu-ukko siveli mietteliäänä partaansa ja raapi korvallistaan.

Joulumuori: Joko sinulta lorut loppuivat?

Joulu-ukko: Olettekos kuulleet hyttysen joiun?

Tontut: Emme. Rallata se nyt!

Joulu-ukko: Tillin tallin,
miukun maukun,
mullin mallin,
siukun saukun,
ninnan nannaa,
tinnan tannaa,
tiiteli taateli
teltasta pois.

Tontut: Napero pois!

Kertoja: Tiisa ja Joulu-ukko seisovat lattialla. Jännitys kuvastui kaikkien kasvoilta. Kuinkahan tässä vielä käy, tuumi jokainen, kun Joulu-ukko aloitti Tiisasta.

Joulu-ukko: Tikuta, takuta,
nikuta, nakuta,
jotta jouluksi
pääset pajasta pois.

Tontut: Joulu-ukko jää kotiin! Joulu-ukko jää kotiin!

Kertoja: Tontut hyppelivät tasajalkaa, heittivät kuperkeikkaa ja rallattivat. Kaikilla oli hyvä mieli.

Tonttutytöt: Tämähän on jännittävää.

Tonttupojat: Jatka, jatka!

Joulu-ukko: Porotokka,
Hernerokka
hernerokka,
tonttumyssy,
ilmapyssy,
puuropata,
sähkörata
pussista pois.

Kertoja: Jaana juoksi lahjakorin ääreen.

Joulu-ukko: Karille kello,
Sepolle sello,
Tarjalle takki,
Lasselle lakki,
Topille tossut.
Kenelle possut?

Napakka: Minulle.

Kertoja: Napakka hyppeli Joulumuorin luokse ja korjaili huopaa. Piirissä seisoi enää kolme tonttua Joulu-ukon kanssa.

Joulumuori: Ethän vain tehnyt jekkua, ukkoseni?

Joulu-ukko: Vielä mitä. Vanha konsti vain on parempi kuin pussillinen uusia.

Kertoja: Lepo teki hyvää Joulu-ukolle. Tonttulapset selvisivät mainiosti jakomatkasta.

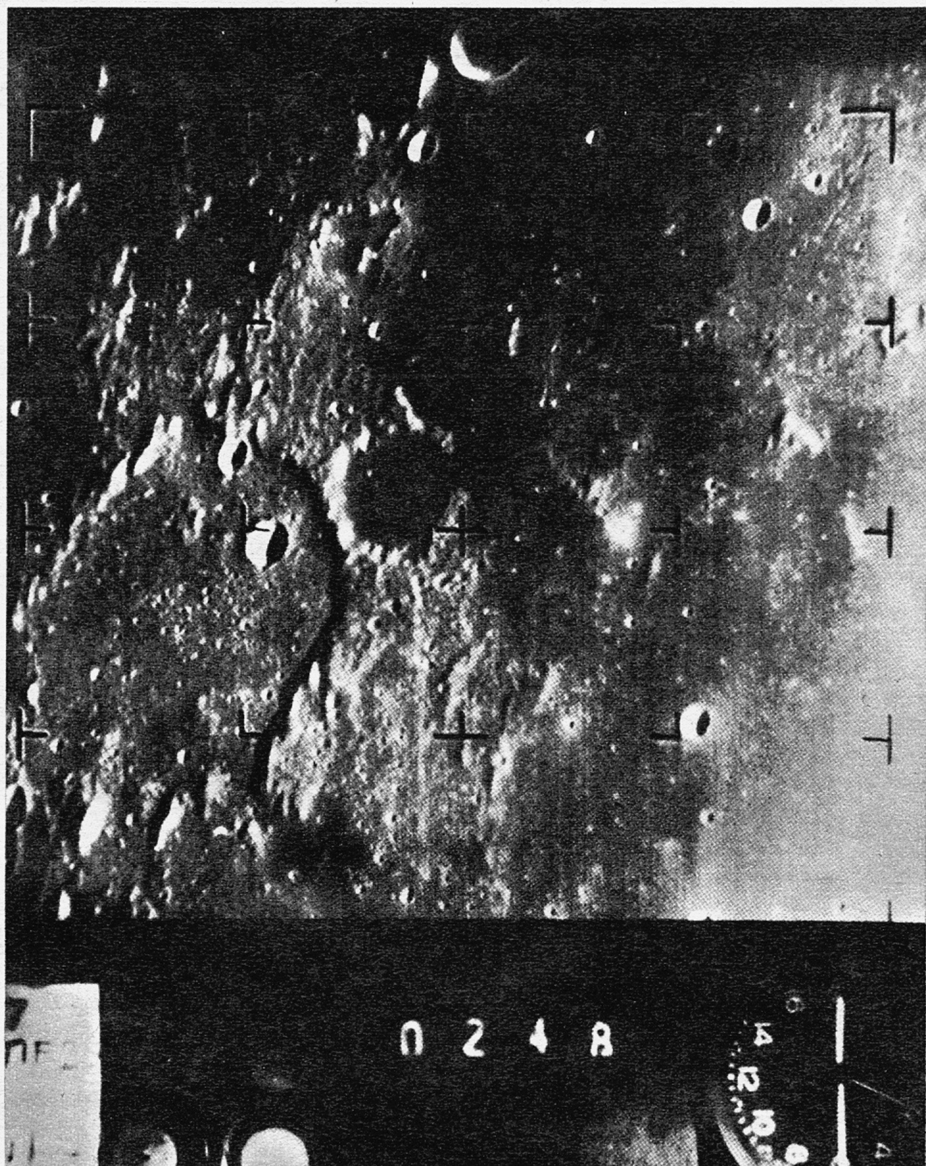
Liisa Saviranta

IHMINEN AVARUUTTA VALLOITTAMASSA OSA V

KOHTI KUUTA

Jo varsin pian ensimmäisten tekokuiden lähettämisen jälkeen ryhdyttiin pyrkimään kauemmaksi avaruuteen. Ensimmäinen päämäärä oli lähin naapurimme ja ainoa "luonnollinen" sateliittimme, Kuu, jonka etäisyys Maasta on noin 385 000 km. Vaikka ihmismieli on pyrkinyt näkemään Kuussa milloin mitäkin, on kuu tosiasiassa täysin kuollut maailma, vailla ilmakehää ja siis vailla elämälle välttämättömiä edellytyksiä. Tunnemme Kuun sangen hyvin voimakkaiden kaukoputkien ansiosta, mutta monet seikat ovat vieläkin olettamusten varassa. Osan epäselvyyksiä ovat tosin ratkaisseet jo lähetetyt avaruusraketit, joihin kohta tutustumme — osa ratkeaa vasta silloin, kun ensimmäiset ihmiset astuvat Kuun pinnalle. Ryhdymme nyt seuraamaan Kuun valloituksen tähänastisia vaiheita.

Hieman toista vuotta ensimmäisen tekokuun lähettämisen jälkeen, 2.1.1959, ampui Neuvostoliitto ensimmäisen avaruusraketin kohti Kuuta. Raketti, nimeltään Lunik I, ei kuitenkaan osunut maaliinsa. Se ohitti Kuun 7 000 km:n päästä ja siitä tuli ensimmäinen aurinkoa ikuisesti kiertävä keinotekoinen planeetta. Syyskuussa Neuvostoliitto teki toisen yrityksen. Lunik II syöksyi Kuuhun ja vei voitonmerkkinsä mukanaan maansa viirin. Päivälleen kaksi vuotta ensimmäisen Sputnikin laukaisemisen jälkeen, 4.10. 1959, kääntyi jälleen yksi lehti avaruuden valloituksen historiassa. Lunik III kiersi Kuun, valokuvasi sen takaosan ja lähetti kuvat maahan. Ihmissilmä näki näiden kuvien välityksellä ensimmäistä kertaa Kuun takaosan — Kuuhan kääntää meille aina saman puolensa johtuen siitä, että Kuun pyörähdysaika akselinsa ympäri on sama kuin sen kiertoaika Maan ympäri. Näemme myöhemmin tässä kirjoitussarjassa, miten kuvien lähettäminen kaukaa avaruudesta tapahtuu.

Ensimmäisiä lähikuvia kuusta: Ranger VII:n ottama kuva kuun kraatereista n. 750 km:n etäisyydeltä.

Yhdysvallat yritti kohti Kuuta vasta vuoden 1962 jälkipuoliskolla, mutta kaksi ensimmäistä koetta epäonnistui. Kolmas raketti, Ranger III, lähti liikkeelle tammikuussa 1962, mutta sekin ohitti Kuun ja muuttui tekoplaneetaksi. Seuraava yritys, Ranger IV, osui lokakuussa 1962 Kuun näkymättömälle puolelle. Ranger V samoin kuin Neuvostoliiton Luna IV jäivät taas kiertämään aurinkoa ohitettuaan Kuun. Ranger VI:n, joka teki matkansa tammikuussa 1964, tehtävänä oli valokuvata Kuun pintaa ennen syöksymistään alas, mutta kamerat eivät toimineetkaan. Elokuussa 1964 sen sijaan Ranger VII vihdoin onnistui. Ennen tuhoutumistaan se ehti lähettää yli 4 300 kuvaa, joista erottuivat selvästi niinkin pienet kraaterit, joiden läpimitta oli vain noin 1 m! Seuraavat Ranger-sarjan raketit, järjestysnumeroiltaan VIII ja IX, lähettivät myös suuren määrän kuvia.

Päämääränä oli kuitenkin pehmeä lasku Kuuhun — toisin sanoen saada raketti laskeutumaan tuhoutumatta Kuun pinnalle. Tätä yritti jo Neuvostoliiton Luna V toukokuussa 1965, mutta ei onnistunut. Vasta yhdeksäs Luna-sarjan raketti suoritti pehmeän laskun ja hämmästytti koko maailmaa erittäin selvillä kuvillaan. Tästä kuitenkin lisää ensi kerralla.

Jukka Erävuori

KOTIKISSAN TARINA

Olipa kerran kauan sitten Jeppe niminen pieni tiikeri. Se asui Intiassa, tiikerien kotimaassa. Jeppe oli kuitenkin aivan erilainen kuin muut pikkutiikerit. Se oli tuskin kotikissaa suurempi, ja tämä asia harmitti Jepen isää ja äitiä. Jepen vanhemmat pakottivat Jeppeä syömään, jotta se tulisi yhtä vahvaksi ja suureksi kuin muutkin tiikerit. Eräänä päivänä Jeppe oli erikoisen surullinen kun se oli saanut vanhemmiltaan selkäsaunan, koska se oli niin pieni. Se päätti lähteä maailmalle ja selviytyä yksin vaikeuksistaan.

Kuljettuaan jonkin matkaa Jeppe saapui aukealle paikalle. Intian kuningas ja kuningatar olivat juuri leiriytyneet sinne ja söivät parhaillaan aamiaista. He olivat metsästämässä tiikereitä eivätkä olleet nähneet yhtään ennen kuin Jeppe saapui.

Kuningas tarttui heti jousipyssyynsä ampuakseen Jepen. Kuningatar kielsi häntä ja sanoi: "Et voi ampua noin kaunista pientä eläintä, eihän se tee kenellekään pahaa."

Ei se vielä ole vaarallinen, sanoi kuningas, mutta pian se kasvaa suureksi ja vahvaksi. Silloin se on yhtä vaarallinen ja julma kuin kaikki tiikerit. Ne ovat vaarallisia sekä ihmisille että eläimille. Sen tähden niitä on pakko ampua ennen kuin ne pystyvät pahantekoon.

Tällä välin Jeppe oli tullut aivan kuninkaan ja kuningattaren luo. Se meni lempeästi kuninkaan luo ja kun kuningatar antoi sille lihaa, se kiitti ja kehräsi aivan kuin kissa.

Kuningatar ihastui pieneen tiikeriin heti ja otti sen syliinsä ja paijasi sitä. Haluan ottaa sen kotiin kanssani, hän sanoi, se ei ole mikään tavallinen tiikeri ja uskon, että hänestä tulee kiltti ja hyvä.

Lopulta kuninkaan täytyi myöntyä, sillä hän piti kuningattaresta kovasti. Tiikeri vietiin kotiin.

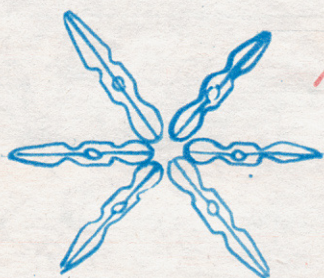
Kuningatar syötti tiikerille kaloja ja maitoa ja lopulta hän antoi sille nimen Mirri.

Mirri ei koskaan kasvanut suureksi. Siitä tuli kotikissojen esi-isä. Jotkut kissat luulevat vielä tänäkin päivänä, että ne ovat tiikereitä. Ne metsästävät hiiriä ja lintuja, mutta jos Jeppe sen tietäisi, olisi se hyvin vihainen.

A	S	K	E	L	M	A	O	N	R	I	K	K	I
U		I		E		I		A		N		I	
R	I	S	T	I	I	N	R	A	S	T	I	I	N
I		S		L		A		V		O		V	
N	U	O	T	I	O	T	P	A	L	A	V	A	T
K		J		T		E		A		I		S	
O	S	A	T	P	E	R	Ä	T	Y	S	T	E	N
L		K		E		O		U		A		S	
O	J	A	A	N	U	U	S	K	I	T	A	A	N
I		T		K		R		I		O		L	
S	U	O	M	I	V	A	S	T	U	S	T	A	A
T		L		L		J		A		T		T	
A	I	L	A	L	A	A	M	A	A	A	J	A	A
A		A		Ä		A		N		A		A	

LAUSERISTIKON RATKAISU.

JOULU-ASKARTELUA

KYNTTILÄNJALKA I

Työtarvikkeet: 6 tai 7 pyykkipoikaa (riippuen kynttilän koosta), liimaa, vesivärit.

Työohjeet: Pyykkipojista irroitetaan rautalangat. Pyykkipojan kahdet osat liimataan yhteen. Katso kuvaa! Väritetään vesiväreillä. Kun väri on kuivunut, liimataan osat yhteen sillä tavalla että kaunis tähti muodostuu.

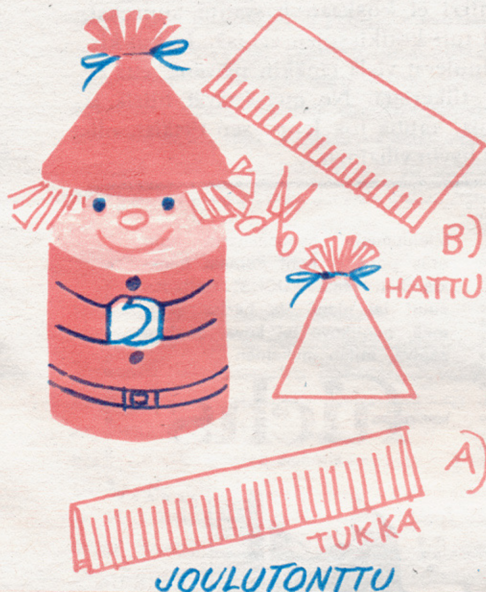

KYNTTILÄNJALKA II

Tarvikkeet: Iso tyhjä lankarulla, helmet, vesivärit, lankaa.

Ohjeet: Puukolla suurennetaan lankarullanreikä. **Pyytäkää isältä apua!** Sen jälkeen väritetään lankarulla hauskanväriseksi. Helmistä pujotellaan pieni rengas, mikä kuuluu olla kynttilän ympärillä.

JOULUTONTTU

Tarvikkeet: Tyhjä toilettipaperirulla, punaista kreppipaperia, valkoista paperia, liimaa, nauhaa.

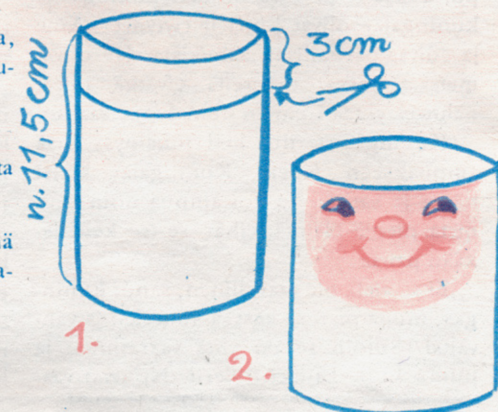
Tässä työssä jokainen saa käyttää mielikuvitustansa. Tontulle piirretään kasvot. Tukka tehdään esim. valkoisesta paperista. Pitkä, kapea paperi taitetaan kahteen. (Kuva A) leikataan hapsuja. Tukka liimataan rullan yläreunaan, mutta ei tietenkään niin että kasvot peittyvät. Kreppipaperihattu (kuva B) liimataan tukan päälle ja hatun yläreuna sidotaan nauhalla kiinni. Tontulle väritetään puku. (Tai rulla päällystetään kankaalla). Enää puuttuvat kädet. Ne piirretään tai leikataan paperista.

KASPER- TAI KÄSINUKET

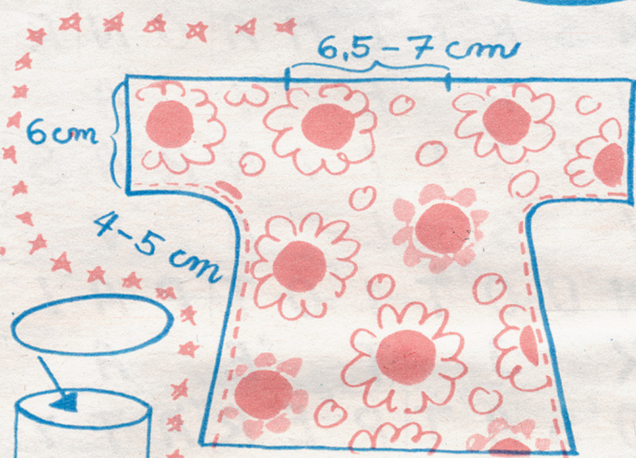
Tarvikkeet: Toilettipaperirulla, villalankoja, (tai turkisnahkaa), kankaita, pahvia, väriliituja, sakset, liimaa, ompelutarvikkeet.

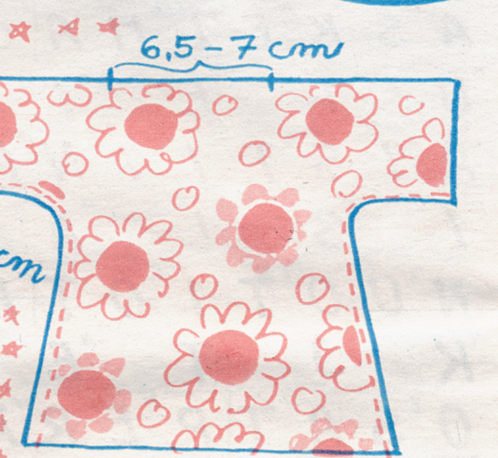
Toilettipaperirullasta leikataan noin 3 cm pois. Rullan suuremmasta osasta tehdään nuken pää.

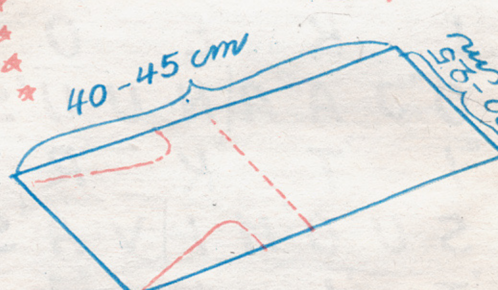
Kasvot väritetään väriliidulla. Nenänä voidaan käyttää pientä korkkia. Muistakaa jättää pari cm kaulaa varten.

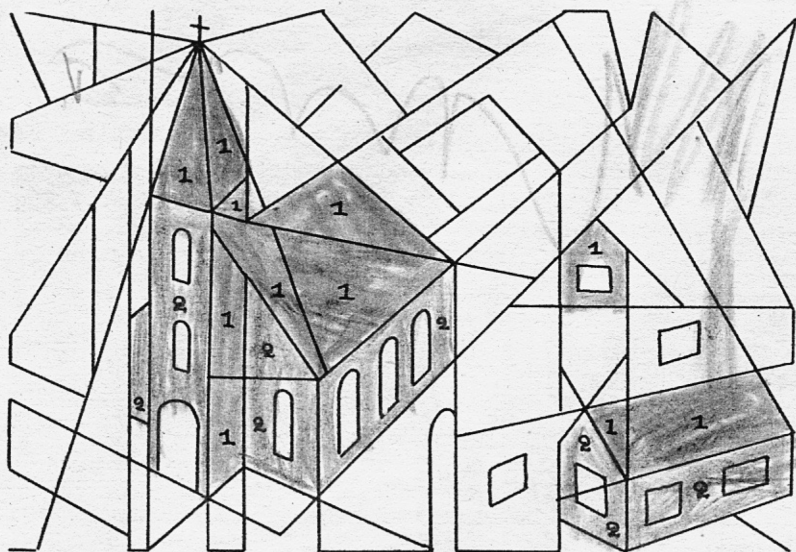
Kun kasvot ovat valmiit keksitään nukelle sopivaa tukkaa. Jos käytätte turkisnahkaa, liimaatte sitä sillä tavalla että rullan yläosa (reikä), takaosa ja sivut peittyvät. Jos te käytätte villalankaa peitetään rullan yläreikä pahvilla. Sen jälkeen liimataan tukka kiinni.

Kasperin pukua varten tarvitaan kangaspala, mikä on suurin piirtein noin 40 cm x 20 cm.

Kangas käännetään kaksinkerroin; (katso kuva 1.) ja leikataan kaavan mukaan. Sivut ommellaan ja kaula-aukko leikataan. Kasperin kaulaan levitetään liimaa ja puku liimataan kiinni.

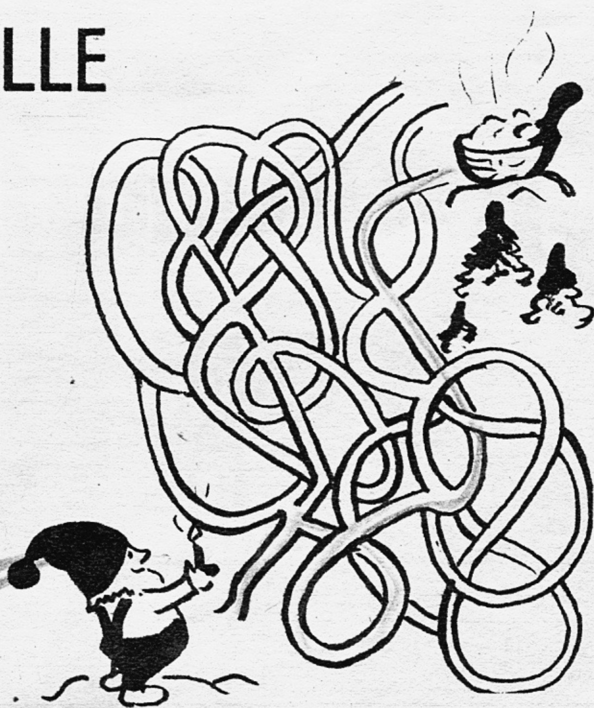
Solveig Miemois

TEHTÄVIÄ PIKKUVÄELLE

Salaperäinen kuva

Väritä numerolla yksi merkityt kuviot mustiksi ja numerolla kaksi merkityt kuviot sinisiksi. Näin saat sokkelosta esille kolme kuvaa. Mitkä kuvat?

Joulutonttu

Neuvo sinä, miten tämä pieni nälkäinen tonttu pääsisi joulupuuronsa luo.

Joulutonttujen kuoro

Tässä näet uljaan tonttujen kuoron. Jos asettelet tontut oikein seisomaan vierekkäin, niin tavuista muodostuu sanoja ja edelleen sanoista erään kaikille tutun joululaulun alkusanat. Mitä laulua tontut laulavat?

PUU
KEN-
JOU-
TU
ON
LU-
RA-
NET-

Tonttujen Jouluaatto

Lahjat ovat valmiina
tontuilla jouluaattona.
Paperit vain päälle taittaa
ja nauhat solmuun laittaa.

Kelkkaan lahjasäkki,
päälle suojustäkki.
Sitten niitä kuljettamaan
ympäri Suomenmaan.

Joulupukki on mukana
tontuilla suojana.
Joulupukki säkit aukaisee,
tontut lahjat lapsille jakelee.

Sitten palataan Tonttulaan,
puuroa maiskuttelemaan.
Sitten siellä pyöritään,
näin Tonttulassa joulua vietetään.

Veikko Pyhtilä, 10 vuotta

KILPAILUAIHEET JA MÄÄRÄPÄIVÄT

KOULULAINEN n:o 1 (6):
Olin syntymäpäivillä.
Lähetettävä joulukuun 30. päivään mennessä.

KOULULAINEN n:o 2 (7):
Kelkkamäessä.
Lähetettävä tammikuun 10. päivään mennessä.

KOULULAINEN n:o 3 (8):
Oravanpojan seikkailu.
Lähetettävä helmikuun 10. päivään mennessä.

Lähetä osanottosi osoitteella **Lastenlehti Koululainen**, HELSINKI 200. Merkitse kuoren vasempaan alareunaan kirjoitus- ja piirustuskilpailu.

Joulupukin pajassa on kiire joulun alla,
tontut siellä naputtavat lahjaa vasaralla.
Jouluaatto saapunut on tänne Pohjolaan,
siksi lahjoja on kiire lapsosille jakamaan.

Lasten silmät hohtavat kuin tuhat tähtivyötä,
aivan kuin tähän aikaan ei olisikaan yötä.
Pukki johtaa tonttusaaton pulkastaan,
ovi aukes, lapset huuta: Terve vaan!

Marjatta Hiltunen, 13 vuotta

Joulutontut vikkelästi häärii tuntureilla,
joululahjat paketteihin käärii lapsosille.

Pienten sekä suurten tonttuin joululakit vilkkaa
kohta porovasojenkin pienet kellot kilkkaa.

Revontulten suuri perhe läiskyellen raikaa,
oi juhlallisen jouluaaton aikaa.

Paula Sormunen, 12 vuotta

Tontut olivat kokoontuneet riihen nurkkaukseen. Heillä oli kokous. He olivat päättäneet pohtia joululahjakysymystä. He olivat päättäneet antaa joulupukille lahjan. Tontut pohtivat mitä he hänelle antaisivat. Kaikki tekivät ehdotuksia, mutta mikään niistä ei ollut kyllin hyvä. Nyt eräs tontuista keksi, että pukki tarvitsee uuden kontin, sillä vanha oli aivan liian pieni. Siihen ei mahtunut läheskään kaikki lahjat. Ajatus hyväksyttiin. Kun joulupukki tuli hämmästyi hän kovin. Pöydällä oli paketti ja siinä luki suurin kirjaimin Joulupukille. Heti hän avasi sen ja sanoi, että koskaan hän ei ollut saanut joululahjaa. Tontut olivat iloisia hänen tyytyväisyydestään.

Pirjo Turunen, 11 vuotta

Jouluna on Korvatunturilla kova kiire. Tontut häärivät touhuissaan. Joulupukillakin on vähän kiire. Hän kirjoittelee nimiä paketteihin, ja kirjoitettuaan hän laittaa ne säkkiin. Ovelta kuuluu rytinää, kaksi tonttua tuo joulukuusta. Kaikki ovat valmistamassa lähtöä. Nyt ryhdytään koristamaan joulukuusta. Ensiksi laitetaan tähti latvaan. Uskothan, että kuusen koristaminen ei kestä kuin vähän aikaa, koska Korvatunturilla on monta kymmentä tonttua. Joulumuori on keittänyt makeata puuroa. Tontut ovat iloisia, koska he saavat vain jouluna riisipuuroa. Tavallisesti he syövät ohrapuuroa. Tontut riemuitsevat, koska heillä on vuoden hauskin juhla.

Axel Holmberg, 9 vuotta

Oli jouluaatto. Tontut viettivät sitä oikein hauskoissa merkeissä. Joulu-ukon tultua matkaltaan, alkoi se suunnaton riemu. Plim, plam, plim, plam, soi vellikello joulumuorin hyppysissä. Pian kaikki jo istuivatkin joulupöydässä. Siinä oli kolme kirkkaanpunaista kynttilää ja valkoinen liina. Kun sitten ruoka loppui ja jokaisen vatsa oli kylläinen, alkoivat tontut tanssia. He tanssivat tanssimistaan, tanssivat ja yhä vain tanssivat. Eikä siitä olisi loppua tullutkaan, elleivät olisi olleet niin kovin pyörryksissä.

Paula Laasonen, 10 vuotta

Tontut olivat ahkerassa työssä. Lelut valmistuivat. Tontuilla oli jo nälkä. Riisipuuro valmistui. Joulupukkikin tuli syömään. Sitten joulupukki lähti matkaan, ja häntä olikin jo odotettu.

Anne Leivo, 6 vuotta

Tontuilla jouluaattona on työtä aivan mahdottomasti. He lahjoja paketteihin käärivät ja hiki hatussa häärivät. Pikku tonttu jo väsähtää ja nurkkaan nukahtaa. On tontuista joku pinnari, mutta ei sentään laiskuri. Mutta viimein kun lahjat ovat valmiina, juoksevat he mummon luo keittiöön kysymään, joko puuro on valmista. Mummo puuron pöytään tuo. Mikä ihana tuoksu! joku lausahtaa ja ensimmäisenä rientää puuroa ottamaan.

Tarmo Höykinpuro, 14 vuotta

Oli tullut joulu ja joulukiireet Korvatunturillekin. Tontut tekivät ahkeraan maan lapsille joululahjoja. Yksi tontuista naputti pientä puujunaa vieläkin kauniimman muotoiseksi jos mahdollista ja toinen ompeli pikkuruiselle nukkelapselle pukua.

Siellä Tonttulassa on aina jouluisin puuhaa vaikka minkälaista. Ja sitten alkoi paketoiminen. Pikkuiset ja sievät tontut käärivät tavarat sieviin ja kuvarikkaisiin papereihin. Ja huomenna kaikki lapset saisivat sellaisia jännittävän näköisiä paketteja. Se olisi hauskaa. Ja kaiken kiireen jälkeen tontut tanssivat suuren kuusen ympärillä, ja lauloivat kauniita joululauluja.

Tarja Ahokas, 12 vuotta

Nyt joulun kellot kaikaa,
ja ilmassa on joulun taikaa.
Tonttulassa vietetään joulun aikaa,
ja joulupukki huuta: "Nyt leikki alkaa!"
Silloin kaikki tanssimahan rupes,
ja kaikki puurokupit hupes.
Kun ilta jo pimenee, ja
Jeesuksen tähti yksin tuikkii,
niin silloin Hänen laulu lauletaan,
ja pää tyynyyn painetaan.

Markku Kemppi, 11 vuotta

Piirtäjät:

1. Tapio Saari, 9 vuotta
2. Vaula Hannola, 10 vuotta
3. Irma Lahtinen, 9 vuotta
4. Minna Retulainen, 11 vuotta
5. Eila Vertanen, 12 vuotta
6. Harri Laukkanen, 13 vuotta
7. Mikko Laurila, 8 vuotta
8. Heini Lies, 10 vuotta
9. Timo Pöndelin, 10 vuotta
10. Olli Nieminen, 12 vuotta
11. Tuula Piiparinen, 10 vuotta
12. Marja-Sirkku Rintala
13. Vuokko Rantakangas, 10 vuotta

Piirustuspalkinnon sai tällä kertaa Vaula Hannola, Somero, Pyöli ja kirjoituspalkinnon sai Axel Holmberg, Haukila, Valkeakoski. Onneksi olkoon!

Tontut ovat riemuissansa,
viettävät he iloansa.
Lahjat kaikki jaetaan,
iloisina avataan.

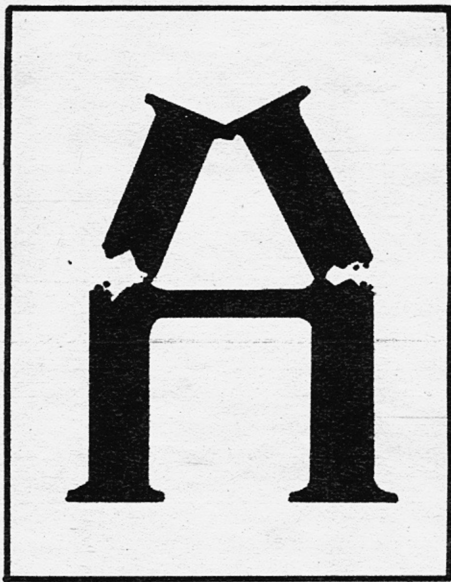
Jukka Metsäranta, 9 vuotta

Jouluaattoaamuna Tonttulan talon tornista tuprusi savua. Mitähän tontut mahtoivat tehdä. Tontut tekivät lasten joululahjoja, joita sinäkin varmaan saat joka joulu. Eräs tontuista rakensi autoa, joku maalasi vaunuja ja joku laittoi nukelle päätä kiinni. Mutta joulupukki pani kaikki rakennetut lahjat hyllyille ja otti kaikki huonot pois. Tonttutytöt leipoivat kakkuja ja pipareita. Tiina-Tonttutyttö leipoi parhaillaan suurta täytekakkua, sen tuli antaa sairaalle pikku Annikalle.

Riitta Korpi, 10 vuotta

Revontulten rätinä kuului selvästi Korvatunturin laelle. Tonttu Taapero palasi antamasta jäkälää joulupukin ajoporoille. Korvatunturin kaikki tuvat olivat valaistuina, vaikka oli aamuyö. Korvatunturilla ei oltu nukuttu moneen yöhön. Iloinen kilkatus ja kalkatus kuului joka puolelta. Tontut käärivät innokkaina lahjoja kääröihin. Joulupukki oli harjannut 500 vuotta vanhan partansa ja tonttu Taitava oli kiillottanut pukin saappaat. Joulumuori paikkasi pukin turkkia. Kaikille riitti puuhaa. Koska Lapissa on joulun aikaan päivälläkin pimeää, kului aattopäivä pian iltaan. Tontut kantoivat lahjat porojen pulkkiin. Ja pukki nosti kontin selkäänsä. Pian kiisivät porojen pulkat illan hämärässä, kulkuset soivat porojen vöissä. Ja joulu saapui Korvatunturilta kaikkiin Suomen koteihin.

Eija Koskela, 9 vuotta

Tamahan on H-kirjain, joka on rikkoutunut ja näyttää nyt A-kirjaimelta. Siksi voidaan sanoa, että se on ...., niin, sanopa sinä!

RATKAISU

Se on **H**, joka on **AAKSI RIKKOUTU-NUT** eli siis **HAAKSIRIKKOUTUNUT**

PALKINTOKILPAILU:

Julkaistu numerossa 7 (2).
SUOMEN KAUPUNKI: Oikea vastaus oli Lahti.

Täytekynät: Timo Eskola, Pääskylahti; Kimmo Holmberg, Pori; Heli Simula, Kaasmarkku; Pentti Valvio, Sodankylä; Tapio Hurri, Rovaniemi; Eija Niittymäki, Riihimäki; Juhani Styrman, Airaksela; Katariina Kivistö, Seinäjoki; Jarkko Viita, Seinäjoki; Kullervo Högren, Haukipudas; Maire Konola, Rantsila; Aune Ketola, Ulvila; Reijo Pellinen, Pietarsaari; Juha Vilpa, Riihimäki; Matti Pesonen, Oulu;

Kirjat: Jari Piepponen, , Kouvola; Tapio Heikkilä, Tapiola; Osmo Simula, Lahti; Mikko Holm, Kantvik; Heikki Silvennoinen, Pääskynlahti; Sinikka Asula, Ylivalli; Jouni Vaiho, Pori; Tiina-Liisa Söderqvist, Helsinki; Siiri Kekkonen, Oulu-Ahokylä; Hannele Anttila, Piippola, Paakkila; Hannele Helminen, Kuhmoinen; Olli Ahonen, Jyväskylä; Anssi Järvenpää, Seinäjoki; Kaarina Ikonen, Riihivaara; Jorma Oksanen, Varkaus; Olli Virtanen, Turku; Jaana von Harpe, Tapiola; Lyyli Tissari, Iisalmi; Laura Keskitalo, Vuotso; Pirkko Ylä-Mononen, Helsinki; Hannad Uotila, Laitila; H. Lehtimäki, Lielahti; Juha Kivivuori, Tottijärvi; Markku Kaleva, Forssa; Tanja Taivainen, Helsinki; Sirpa Ikonen, Ristipohja; Marjaliisa Leskinen, Kuopio; Tarja Hakola, Vaajakoski; Jukka Taanila, Oulu;

VEIKKAA, ELLET TIEDÄ: Oikea rivi: 1X1, X1X, 2X1, 11X.

Täytekynät: Pirjo Santa-aho, Vilppula; Markku Päiviö, Riihimäki; Jari Vakkilainen, Luumäki; Ahti Rinne, Kerava; Kari Koponen, Syvälahti; Kristina Rantanen, Ahvenisto; Esa Palmujoki, Virenoja; Leena Niemi, Munakka; J.J.Taanila, Oulu; Rauni Turunen, Karvionkanava; Matti Savukoski, Oulu; Pekka Tenhunen, Leppäjoki; Reijo Taajaranta, Helsinki; Mauri Inha, Alavus;

Kirjat: Arja Olli, Sodankylä; Arja Jääskö, Ivalo; Veijo Pääkkönen, Oulu-Hintta; Riitta Hiltunen, Joensuu; Aulis Ojala, Kokkola; Matti Jantunen, Tervakoski; Markku Villikka, Helsinki; Helka-Maria Kinnunen, Helsinki; Lauri Pyhälä, Helsinki; Kirsti Sneck, Mäntylahti; Sakari Toivio, Pori; Arja Kivinen, Hämeenkyrö; Heidi Aho, Ulvila; Seppo Virtanen, Masala; Matti Kervinen, Sonkajärvi; Jari Saarinen, Rauma; Jaana Saarinen, Tapiola; Jouko Pirinen, Kuhmo; Ulla Vilkko, Savonlinna; Kari Niiranen, Lapinlahti; Jouko Mäkelä, Naistenmatka; Laila Etelä-aho, Valkeajärvi; Pirjo Kantonen, Turku; Markku Saalo, Ohkola; Hannu Karen, Kemijärvi; Aune Janhunen, Teemassaari; Merja Jokinen, Kiuruvesi; Paula Tuominen, Lahti; Ulla-Maija Martimo, Simo; Kristiina Anttila, Pomarkku;

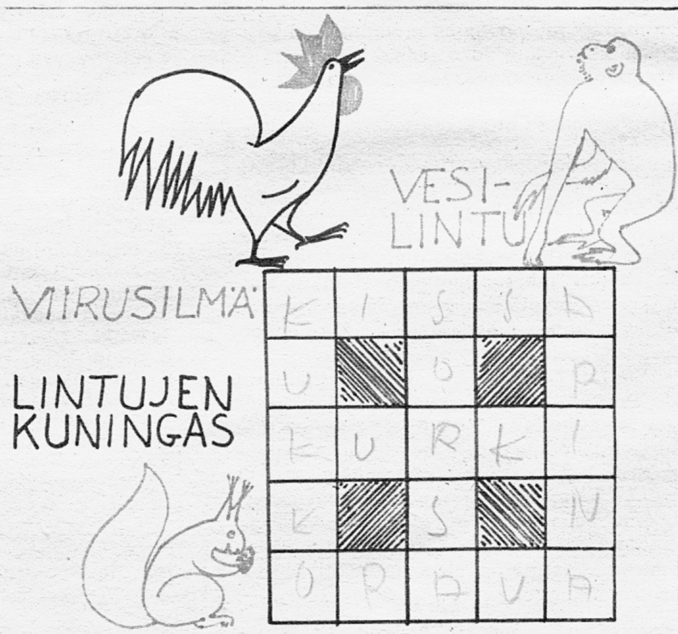
PALKINTOKILPAILU—ELÄINRISTIKKO

Rauhallista joulua ja onnellista uutta vuotta kaikille niille tuhansille lapsille, jotka ovat ottaneet osaa palkintokilpailuihimme!

Vuoden viimeisenä palkintokilpailuna julkaisemme ELÄINRISTIKON. Kaikki kuvien esittämät eläimet ovat sinulle tuttuja. Sijoita niiden nimet ruudukkoon siten, että kuhunkin ruutuun tulee yksi kirjain. Ruudukkoon jo sijoittamiasi sanoja hyväksi käyttäen selviydyt myös sanaselityksistä.

Jos haluat osallistua palkintokilpailuumme, niin lähetä vastauksesi tammikuun 10. päivään mennessä osoitteeseen LASTENLEHTI KOULULAINEN, HELSINKI 200. Vastaus pitää lähettää POSTIKORTILLA. Kirjoita kortin alakulmaan kilpailumme tunnus: ELÄINRISTIKKO.

Samalla kortilla voit lähettää myös toisen palkintokilpailumme vastauksen. Muista merkitä korttiin nimesi ja osoitteesi.

PALKINNOT:

15 kpl mustetäytekyniä
30 kpl kirjoja

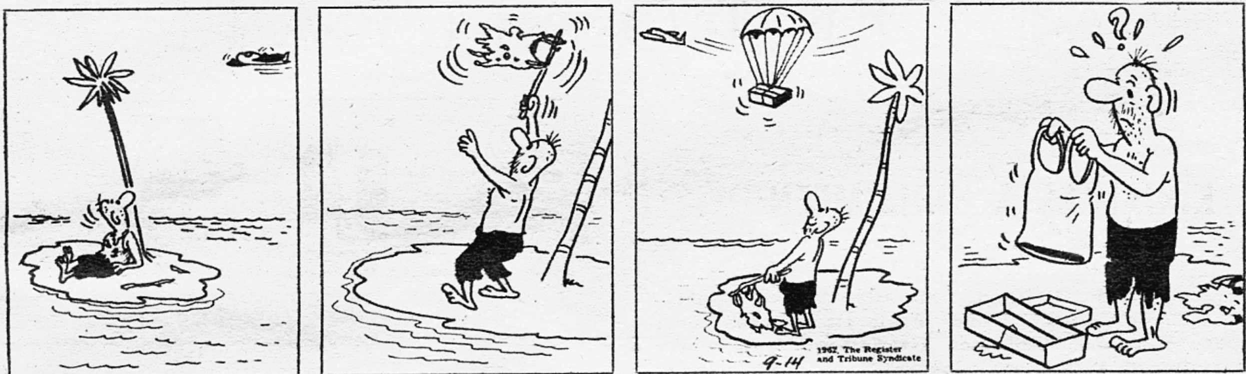
JENNI JA JULLE

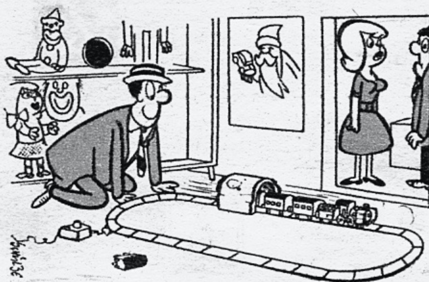

VÄISKI VEMMELSÄÄRI

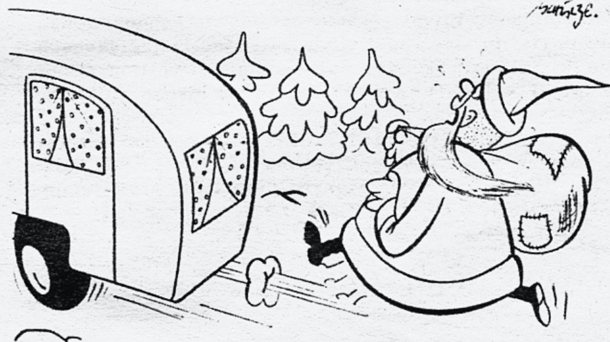

HERMANNI

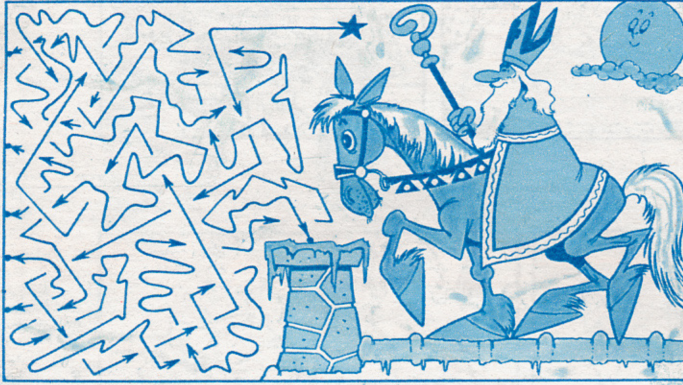

Isän rakkain lahja.

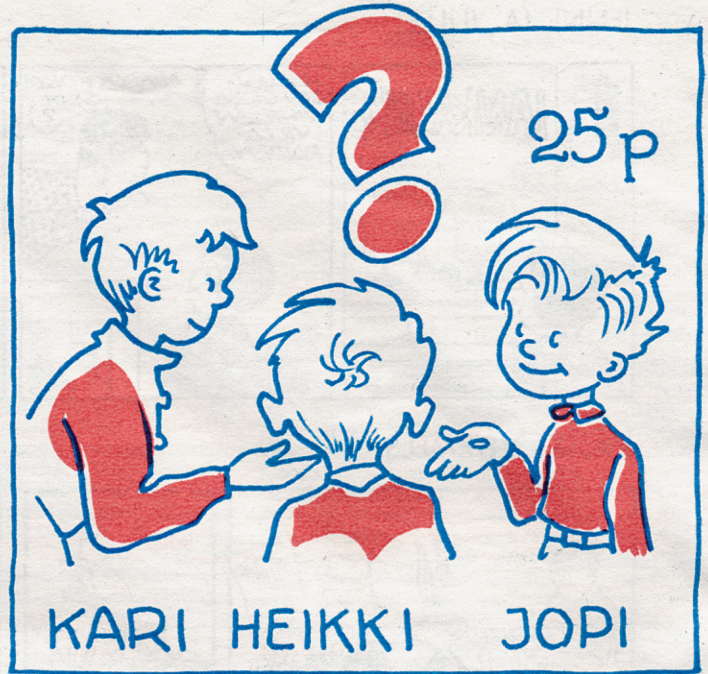

Jos vain olisin tiennyt, että Virtaset asuvat asuntovaunussa, en olisi heille lahjoja tehnytkään!"

KIKKAKERHO

Useissa maissa ratsastaa joulupukki hevosella ja mika kummallisinta, jakaa lahjat taloihin savupiipun kautta. Jos kuvassa olevan katon alla asuu kiltteja lapsia antaa pukki lahjoja, jos siella taas on tuhmia lapsia ratsastaa hän ohi. Seuraa tahdestä alkaen viivaa, jos se loppuu, jatka nuolen osoittamaan suuntaan. Siten saat selville millaisia lapsia talossa asuu.

Heikillä on rahaa kolme kertaa niin paljon kuin Karilla. Karilla on 5 penniä enemmän kuin Jopilla. Jopilla on 25 penniä. Kuinka monta pennia on Heikillä?

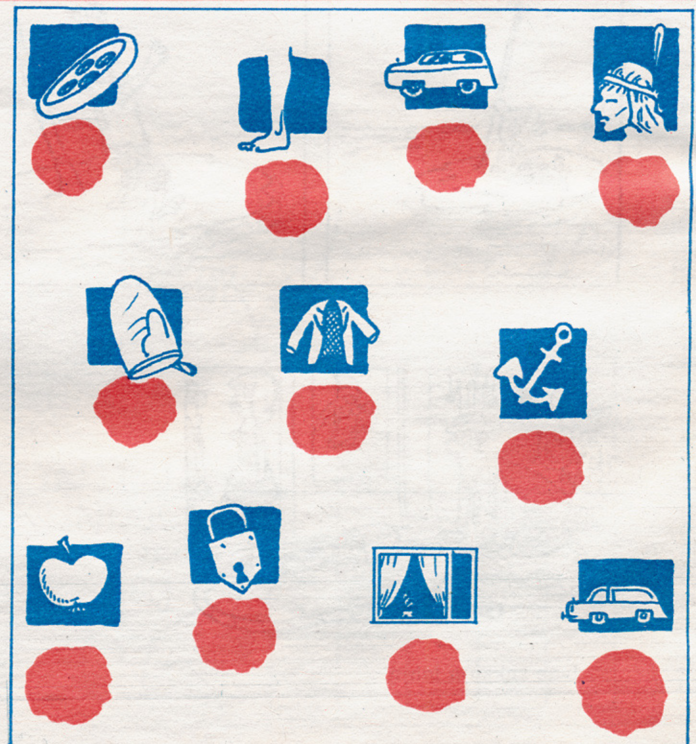
Ratkaisu
Heikillä on 90 penniä.

PALKINTOKILPAILU

KIRJAIMESTA KIRJAIMEEN

Anna jokaiselle kuvalle nimi. Merkitse nimien alkukirjaimet kuvien alla olevaan täplään. Aseta sitten kynän kärki vasemmassa yläkulmassa olevaan kirjaimeen. Vedä suoria viivoja kirjaimesta kirjaimeen nostamatta välillä kynää paperista. Käy kerran jokaisessa kirjaimessa. Viimeiseksi tulet oikeaan alakulmaan. Viivat eivät saa missään kohdassa mennä keskenään ristiin. Jos vedät viivat oikeassa järjestyksessä, muodostuu kirjaimista kahden eurooppalaisen valtion nimet. Ja vielä pieni vihje: toinen valtioista on erään jalkineen muotoinen.

Lähetä ratkaisusi POSTIKORTILLE kirjoitettuna tammikuun 10. päivään mennessä osoitteeseen LASTENLEHTI KOULULAINEN, HELSINKI 200. Merkitse korttiin kilpailumme tunnus: KIRJAIMESTA KIRJAIMEEN.

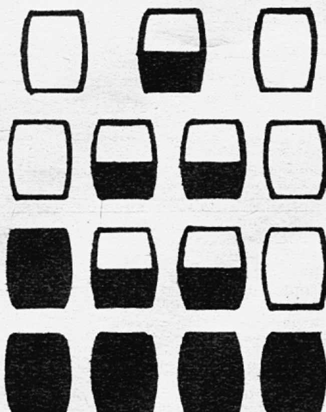
PALKINNOT;

15 kpl mustetäytekyniä

30 kpl kirjoja

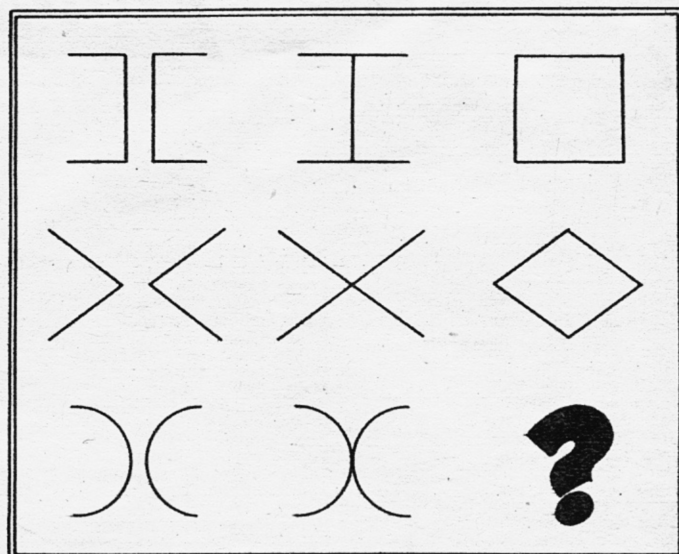
MUKIT

Kolmella joulutontulla on yhteensä 15 juomamukia. Niistä 5 on täynnä joulujuomaa, 5 puolillaan ja loput viisi tyhjiä. Heillä on kuitenkin vaikeapulma. Miten jakaa nuo 15 mukia siten, että jokainen saa yhtä paljon juotavaa ja yhtä monta astiaa? Osaatko sinä auttaa heitä?

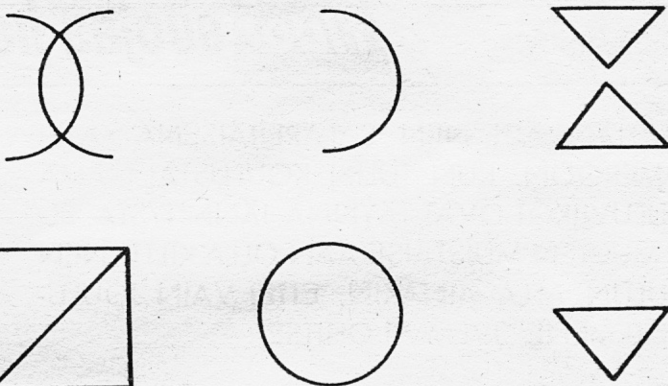
Ratkaisu

Kaksi puolikasta kaadetaan yhteen, jolloin saadaan 1 täysinäinen ja 1 tyhjä astia. Nyt siis täysinäisiä on 6, puolikkaita 3 ja tyhjiä 6. Kullekin tontuista tulee siis 2 täyttä, 1 puolikas ja 2 tyhjää mukia.

Tässä älykkyyskokeessa tarvitset hyvää tarkkaavaisuutta, joten yritä ratkaista kuvioiden arvoitus ennen kuin käyt jouluherkkujen ääreen.

Ylhäällä olevasta taulusta puuttuu yksi kuvio, sen paikalla on kysymysmerkki. Alhaalla olevista kuvioista vain yksi sopii kysymysmerkin paikalle. Mikä kuvio se on?

Ratkaisu Alarivissa oleva ympyrä.

RISTISANATEHTÄVÄ

Leipomon tuote.	Pariton luku.	Välimerkki.	Esim. "viisivuotias".	Sunnuntain ja pyhäpäivän vastakohta.

Pelkuri.	Rakennus.	Airoilla kuljetettava	Polttava.	Sauvoilla pelattava pöytäpeli.

Tässä tehtävässä keksitään sanoja annettujen vihjeiden mukaan. Kukin sana tekstataan vihjelauseen alla oleviin pieniin ruutuihin, kirjain joka ruutuun. Kun kaikki sanat ovat paikoillaan, on tehtäväkuvion jokaisessa pikkuruudussa kirjain.

Jos sanat ovat oikeat, muodostuu rastilla merkityistä kirjaimista muuan lause, kun ne luetaan järjestyksessä alusta loppuun. Kuinka lause kuuluu?

Ratkaisu

"Eipä ole pitkä aika talven tuloon."

KUVA-ARVOITUS

Yllä olevaan kuva-arvoitukseen kätkeytyy eräs lause, josta kaikki kalamiehet ovat varmasti yhtä mieltä. Koetapa "onkia" tuo lause selville.

Ratkaisu

"Hauska on onkia kun kala syö."

Koululainen

lasten koulu- ja raittiuslehti.

Päätoimittaja: Seppo Syrjö, toimittajat Ilpo Tynnilä ja Marja-Liisa Aho, taiteilijat Heljä Lassila ja Maarit Larva.
Toimitusneuvosto: Inkeri Airola pj. - Pekka P. Kuronen - Paavo Mäkelä - Hellin Tynell - Leila Vaheri - Seppo Syrjö. - Toimitus ja tilaustoimisto Bulevardi 28 - Helsinki 12 - Puhelinvaihde 15 388 - Postisiirtotili 13605 - Pankki KOP - Helsinki - Eerikinkatu - talousasiat: Vilho E. Pulkki - toimistonhoitaja Vieno Kehusmaa. Kustantaja Suomen Opettajain Liitto.
Vuosikerran tilaushinta, 10 numeroa, 1. 1. 1967 alkaen toistaiseksi 3 markkaa 50 penniä yhteistilauksena koulun osoitteeseen ja 4 markkaa kotiosoitteeseen tilattuna.
Kansikuva: Heljä Lassila.
Paino: Paasipaino. Helsinki 1966.

I MITÄHÄN ÄITI NIIN SALAPERÄISENÄ KÄTKI KOMEROON, KUN TULIN KOULUSTA! NÄMÄ JOULUVIIKOT OVAT TÄYNNÄ JÄNNITYSTÄ. ELLEI MUUTEN MUISTAISIKAAN OLLA KILTTI, NIIN JOULUN ALLA AINAKIN, ETTEI VAIN JOULUPUKKI MENE OVEMME OHITSE.

II Mummo kertoi, että ennenvanhaan jouluvalmistelut alkoivat jo syksyllä jolloin joulukinkut pantiin suolaan. Kaikki työt tehtiin silloin kotona. Leivottiin monenlaiset leivät ja kakut, paistettiin laatikkoruoat, kinkut ja makkarat. Eikä silloin unohdettu kotihaltiaakaan. Hänelle vietiin aattoiltana puurovati saunan eteiseen.

III Kun mummo ja vaari olivat lapsia, oli joulun vietto toisenlaista kuin nykyään. Nythän moni ajattelee, että pää-asia koko joulussa ovat lahjat. Ennen muistettiin paremmin joulunvieton todellinen syy: Jeesuslapsen syntymäjuhla. Ei sitä mökkiä salolla, ettei jo aamuhämärissä olisi lähdetty joulukirkkoon. Siellä vasta joulu joululta tuntui.

Kirjoita vihkoosi oman kotisi joulusta!
Piirrä piparkakuilla koristettu joulukuusi!

